

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 20.7.2021
SWD(2021) 727 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

**Raportul din 2021 privind statul de drept
Capitol consacrat situației statului de drept din Slovacia**

care însoțește documentul

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Raportul din 2021 privind statul de drept
Situația statului de drept din Uniunea Europeană**

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -
{SWD(2021) 712 final} - {SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} -
{SWD(2021) 715 final} - {SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} -
{SWD(2021) 718 final} - {SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} -
{SWD(2021) 721 final} - {SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} -
{SWD(2021) 724 final} - {SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final}

REZUMAT

Au fost depuse în continuare eforturi semnificative în direcția îmbunătățirii independenței, a integrității, a calității și a eficienței sistemului slovac de justiție, deja menționate în Raportul din 2020 privind statul de drept. În decembrie 2020, Parlamentul a adoptat o reformă amplă a Constituției și a legislației de punere în aplicare cu privire la sistemul de justiție, care vizează în special Curtea Constituțională și Consiliul Judiciar. De asemenea, autoritățile și-au intensificat eforturile de combatere a corupției în sistemul judiciar. O reformă a hărții judiciare este în curs de elaborare, cu implicarea Consiliului Europei, care a furnizat o serie de observații formulate de părțile interesate. A fost înființată Curtea Administrativă Supremă. Un nou procuror general și un procuror special au fost aleși printr-o nouă procedură transparentă. Aceste reforme reflectă eforturile depuse pentru îmbunătățirea sistemului de justiție și este important ca punerea lor în aplicare să țină seama de standardele europene relevante pentru protejarea independenței sistemului de justiție. Acest lucru este, de asemenea, important, având în vedere că nivelul independenței percepute a sistemului judiciar, deși s-a îmbunătățit în rândul întreprinderilor, rămâne foarte scăzut în rândul publicului larg.

Eforturile depuse de Slovacia pentru a reprimă corupția s-au intensificat în mod semnificativ și au avut ca rezultat anchetarea și urmărirea penală a mai multor cazuri de corupție la nivel înalt. De asemenea, au fost selectați și numiți funcționari de rang înalt, printre care șeful noului Birou pentru protecția avertizorilor de integritate, care își vor prelua funcțiile începând cu 1 septembrie 2021. Capacitatea de identificare și de investigare a infracțiunilor de corupție poate fi consolidată în continuare prin realizarea de investiții în specializare, expertiză analitică specifică și formare în materie de integritate destinate Agenției naționale de combatere a infracționalității. În ceea ce privește prevenirea corupției, s-au înregistrat progrese lente. Până în prezent, au existat mai multe încercări de a reglementa activitățile de lobby, care au eșuat. Cu toate acestea, sunt planificate sau se află într-o etapă inițială proiecte legislative privind activitățile de lobby, „ușile turnante”, declarațiile de avere, conflictele de interese în cazul membrilor Parlamentului și achizițiile publice.

Constituția Slovaciei și legislația secundară oferă cadrul juridic pentru protecția libertății de exprimare, a dreptului de acces la informațiile publice, a pluralismului mass-mediei și a drepturilor presei. Se preconizează că un proiect de lege care se află în dezbatere și care urmează să fie adoptat în septembrie 2021 va introduce un cadru care să permită asigurarea transparenței proprietății asupra mass-mediei. Planurile guvernului în ceea ce privește propunerea unor acte legislative menite să asigure un mediu mai favorabil jurnaliștilor au fost amânate. Distribuția publicității de stat rămâne nereglementată. Au fost pronunțate o serie de condamnări împotriva unor persoane implicate în asasinarea jurnalistului Ján Kuciak și a logodnicei sale, în 2018. Hotărârile de achitare pronunțate în cazul presupușilor comanditari ai crimei au fost anulate de Curtea Supremă, care a retrimis cauza la Curtea penală specială. Una dintre condamnări a fost confirmată. Nu a fost introdusă nicio schemă de sprijin pentru mass-media de știri în vederea contracarării impactului pandemiei de COVID-19.

În ceea ce privește sistemul de control și echilibru, trebuie să se îmbunătățească în continuare procesul legislativ prin consolidarea implicării părților interesate și a societății civile, astfel cum s-a menționat deja în Raportul din 2020 privind statul de drept. Reforma constituțională din decembrie 2020 exclude în mod explicit competența Curții Constituționale de a revizui legile constituționale, fapt care a determinat Curtea Constituțională să revizuiască această

dispoziție. Starea de urgență instituită ca urmare a pandemiei de COVID-19 a durat aproape întreg anul 2020 și s-a încheiat în mai 2021, în urma unei modificări a legislației, în decembrie 2020, care a permis prelungirea stării de urgență. Apărătorul Public al Drepturilor și Centrul Național pentru Drepturile Omului au jucat un rol activ în apărarea drepturilor fundamentale în perioada pandemiei. S-au intensificat preocupările legate de finanțarea anumitor ONG-uri, în special cele legate de limitările impuse ONG-urilor care își desfășoară activitatea în domeniul egalității de gen.

I. SISTEMUL JUDICIAR

Sistemul de instanțe din Republica Slovacă este alcătuit din 54 de instanțe locale, 8 instanțe regionale, Curtea penală specială, Curtea Supremă, Curtea Administrativă Supremă și Curtea Constituțională a Slovaciei¹. Instanțele regionale funcționează ca instanțe de apel pentru cauzele civile, comerciale și penale și, în același timp, funcționează ca instanțe de prim grad de jurisdicție în materie administrativă. Curtea penală specială este competentă să judece cauze penale grave, astfel cum sunt enumerate în dispoziția relevantă a Codului de Procedură Penală². Consiliul Judiciar joacă un rol central în auto-administrarea sistemului judiciar și în numirea, suspendarea și destituirea judecătorilor, precum și în menținerea deontologiei judiciare. Jumătate dintre membrii Consiliului (9 din 18) sunt judecători aleși de colegii lor. Alți membri ai Consiliului Judiciar sunt numiți de președintele Slovaciei, de Parlament și Guvern³. Ministerul Public al Slovaciei este o autoritate de stat independentă prezidată de Procurorul General⁴. Slovacia participă la Parchetul European. Baroul slovac este o organizație profesională independentă cu capacitate de auto-administrare⁵.

Independența

Nivelul perceput al independenței sistemului judiciar s-a îmbunătățit în rândul întreprinderilor, dar rămâne scăzut și foarte scăzut în rândul publicului larg. 30 % dintre întreprinderi percep nivelul independenței sistemului judiciar ca fiind „destul de bun sau foarte bun”, acesta îmbunătățindu-se în mod considerabil în comparație cu anul 2020 (15 %) ⁶. În schimb, potrivit percepției publicului larg asupra independenței instanțelor și a judecătorilor, nu s-a observat o astfel de îmbunătățire, 28 % din publicul larg percepend independența sistemului judiciar ca fiind „destul de bună sau foarte bună”, iar 65 % ca fiind „destul de proastă sau foarte proastă”⁷, în conformitate cu tendința pe termen lung, menționată deja în Raportul din 2020 privind statul de drept⁸. Motivele cel mai des invocate pentru lipsa de independență percepută sunt legate, aproape în egală măsură, de ingerințe sau presiuni ale guvernului și ale politicienilor și de ingerințe sau presiuni legate de interesele economice sau de alte interese specifice⁹.

Autoritățile au făcut demersuri pentru a ancheta acuzațiile de corupție și de abuz în serviciu în sistemul judiciar. În urma operațiunilor polițienești de amploare menționate în Raportul din 2020 privind statul de drept¹⁰, au fost lansate noi operațiuni. În prezent, în

¹ Pentru o descriere a structurii judiciare, a se vedea, de exemplu, studiul anual efectuat pentru Comisia Europeană de Comisia pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) din cadrul Consiliului Europei.

² Codul slovac de procedură penală, alineatul 14 (de exemplu, omor cu premeditare, corupție, terorism, criminalitate organizată, infracțiuni economice grave, vătămarea intereselor financiare ale UE etc.).

³ Articolul 141a din Constituția Slovaciei.

⁴ Articolele 149-151 din Constituția Slovaciei; Legea nr. 153/2001 Coll. privind Ministerul Public.

⁵ Legea parlamentară nr. 586/2003 Coll. privind profesia juridică și de modificare a legii nr. 455/1991 Coll. privind întreprinderile și serviciile pentru lucrători independenți (legea privind acordarea de licențe întreprinderilor) din 4 decembrie 2003.

⁶ Figura 50, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE. Percepția cu privire la independența sistemului judiciar corespunde următoarelor categorii: independență foarte scăzută (sub 30 % din respondenți consideră că nivelul de independență a sistemului judiciar este relativ bun și foarte bun); independență scăzută (între 30 % și 39 %), independență medie (între 40 % și 59 %), independență ridicată (între 60 % și 75 %) și independență foarte ridicată (peste 75 %).

⁷ Figura 49, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁸ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 2-3.

⁹ Figurile 49 și 51, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

¹⁰ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 2.

contextul unui efort sporit al autorităților publice de a reduce corupția în sistemul de justiție, 20 de judecători¹¹ și alți reprezentanți ai justiției și ai autorităților de aplicare a legii¹² fac obiectul unor proceduri penale legate de acuzații grave de corupție și de abuz în serviciu. Un judecător a fost condamnat. Ca urmare a trimiterii lor în judecată, mai mulți judecători au demisionat din funcție sau au fost suspendați temporar din funcție¹³. Necesitatea de a se aborda în continuare preocupările specifice legate de integritatea generală a sistemului de justiție a fost pusă în discuție și în contextul semestrului european, Slovacia primind o recomandare specifică fiecărei țări în acest sens¹⁴.

A fost adoptată o reformă cuprinzătoare a sistemului judiciar, constând în modificarea Constituției și a legislației de punere în aplicare. Aceasta are loc în urma anunțului făcut de guvern cu privire la realizarea unei reforme în vederea creșterii nivelului de încredere al publicului în statul de drept¹⁵, astfel cum se explică în Raportul din 2020 privind statul de drept¹⁶. În decembrie 2020, a fost adoptată modificarea Constituției și a legislației de punere în aplicare, prin care s-a instituit, în special, Curtea Administrativă Supremă, s-au introdus modificări¹⁷ în ceea ce privește selecția și numirea judecătorilor Curții Constituționale și s-au modificat mai multe dispoziții privind Consiliul Judiciar. Părțile interesate au remarcat că reforma reflectă eforturile depuse în direcția îmbunătățirii sistemului de justiție și a consolidării independenței acestuia¹⁸, cu toate că unele părți ale reformei au fost contestate (a se vedea mai jos).

Deși unele aspecte ale reformei privind Consiliul Judiciar au fost salutate, au fost exprimate preocupări cu privire la regimul de revocare a membrilor acestuia. Reforma constituțională a introdus modificări în ceea ce privește metoda de numire a membrilor Consiliului Judiciar, a extins competențele Consiliului și a modificat dispoziția privind revocarea membrilor acestuia¹⁹. Reforma a introdus o normă potrivit căreia judecătorii membri ai Consiliului vor fi aleși în mai multe circumscripții electorale²⁰. Potrivit guvernului, modificarea urmărește creșterea gradului de legitimitate a Consiliului, prin asigurarea unei reprezentări mai diversificate a judecătorilor. Acest obiectiv este în concordanță cu recomandările Consiliului Europei²¹. Reforma extinde, de asemenea, competențele Consiliului Judiciar²². În plus, reforma prevede în mod explicit faptul că membrii Consiliului

¹¹ Începând din mai 2021. Informații furnizate de Consiliul Judiciar din Slovacia.

¹² Procurori, funcționari ai poliției și avocați, inclusiv funcționari de rang înalt, cum ar fi un fost președinte de poliție, un procuror general, un procuror special sau un fost secretar de stat din cadrul Ministerului Justiției.

¹³ Informații furnizate de autoritățile slovace.

¹⁴ Recomandarea Consiliului din 20 mai 2020 privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2020, COM(2020) 525 final.

¹⁵ Declarația Guvernului Republicii Slovace din 19 aprilie 2020 privind programul pentru perioada 2020-2024, p. 8.

¹⁶ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 3.

¹⁷ Contribuția Via Iuris (Uniunea pentru Libertățile Civile) la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 3; Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁸ Contribuția Via Iuris (Uniunea pentru Libertățile Civile) la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 3; Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁹ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 4.

²⁰ Consiliul este alcătuit din 18 membri, dintre care jumătate sunt judecători aleși de colegii lor. Guvernul, Parlamentul și Președintele Republicii aleg fiecare câte trei membri. Această componență este conformă cu Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, punctele 26-27.

²¹ Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, punctul 27.

²² În special, modificarea conferă Consiliului Judiciar competența de a evalua declarațiile de avere ale judecătorilor.

Judiciar, inclusiv președintele și vicepreședintele acestuia, pot fi revocați în orice moment de către autoritatea care i-a numit²³. Potrivit expunerii de motive²⁴, acest lucru implică faptul că propunerea de revocare nu trebuie să se întemeieze pe niciun criteriu prevăzut în mod legal²⁵ și că, în schimb, aceasta poate fi motivată de lipsa de încredere²⁶. Părțile interesate și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că acest aspect al reformei ar putea avea un impact negativ asupra independenței Consiliului Judiciar²⁷. Aceste preocupări au fost, de asemenea, reflectate într-un aviz al Biroului Consiliului consultativ al judecătorilor europeni (CCJE) din 9 decembrie 2020²⁸. Un membru revocat poate contesta decizia de revocare în fața Curții Constituționale prin introducerea unei plângeri constituționale²⁹. Este important ca Consiliul Judiciar să beneficieze de garanții suficiente în ceea ce privește independența sa față de puterea legislativă și de cea executivă, inclusiv în ceea ce privește modul în care se pot revoca membrii săi³⁰.

S-a introdus o vârstă de pensionare a judecătorilor pentru a oferi securitate juridică³¹. În urma modificărilor aduse Constituției, judecătorii se pensionează după împlinirea vârstei de 67 de ani³². Întrucât reforma a eliminat puterea discreționară a Consiliului Judiciar de a

²³ Pentru informații suplimentare privind numirea, a se vedea nota de subsol 20. În conformitate cu expunerea de motive a Legii constituționale nr. 422/20, p. 20, această posibilitate era prevăzută anterior în Constituție, iar modificarea confirmă în mod expres existența acesteia. Cu toate acestea, Curtea Constituțională, în avizul privind unificarea normelor din 19 septembrie 2018, PLz. ÚS 2/2018 a statuat contrariul.

²⁴ Expunerea de motive a Legii constituționale nr. 422/20, p. 24.

²⁵ Astfel cum au explicat reprezentanții guvernului slovac, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale, revocarea nu trebuie să fie discriminatorie sau arbitrară; Informații primite în contextul unei reuniuni de urmărire a Raportului din 2020 privind statul de drept.

²⁶ Informații primite în contextul unei reuniuni de urmărire a Raportului din 2020 privind statul de drept.

²⁷ Cerere deschisă de propuneri a practicienilor slovaci în domeniul dreptului, accesibilă la adresa <https://pravnystat.eu/en/> și prezentată drept contribuție în cadrul consultării părților interesate pentru Raportul din 2021 privind statul de drept. Dispoziția a fost contestată la Curtea Constituțională, unde este încă pendinte, dosarul nr. 414/2021.

²⁸ Potrivit Avizului Biroului Consiliului consultativ al judecătorilor europeni (CCJE) din 9 decembrie 2020, CCJE-BU(2020)3, în urma unei cereri formulate de membrul CCJE pentru relația cu Slovacia în ceea ce privește reforma sistemului judiciar din Slovacia, p. 2-3, membrii Consiliului Judiciar ar trebui să beneficieze de garanții de independență și de protecție împotriva presiunilor externe, inclusiv, în special, prin numirea pentru un mandat fix. A se vedea, de asemenea, Avizul nr. 10 (2007) al CCJE, 36; Avizul referitor la proiectul de lege privind modificările la Legea organică privind instanțele generale din Georgia, CDL-AD(2013)007-e, punctul 71: „Comisia de la Veneția consideră că, atunci când Parlamentul își exercită puterea legislativă pentru a concepe viitoarea organizare și funcționare a sistemului judiciar, acesta nu ar trebui să adopte măsuri care ar pune în pericol continuitatea componentei Consiliului Superior al Magistraturii”. Curtea Constituțională a Slovaciei a ajuns la concluzii similare în Hotărârea din 19 septembrie 2018 Plz. ÚS 2/2018, punctul 12.

²⁹ Nu este clar în ce măsură Curtea Constituțională ar putea evalua decizia de revocare din perspectiva independenței sistemului judiciar. Informații primite în contextul unei reuniuni de urmărire a Raportului din 2020 privind statul de drept.

³⁰ În ceea ce privește procesul de numire a membrilor sistemului judiciar, Curtea de Justiție a reamintit că, pentru ca un Consiliu Judiciar să contribuie la o obiectivizare a acestui proces, este necesar ca un astfel de organ să fie el însuși suficient de independent față de puterile legislative și executive și de autoritatea căreia i se solicită să prezinte un aviz privind evaluarea candidaților la un post de judecător. A se vedea Hotărârea CJUE din 20 aprilie 2021, Repubblica, C-896/19, punctul 66.

³¹ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 4.

³² O dispoziție tranzitorie prevedea că judecătorii care au împlinit vârsta de 67 de ani la intrarea în vigoare a amendamentului la Constituție (1 ianuarie 2021) urmau să se pensioneze până la 1 februarie 2021. Autoritățile slovace au confirmat că niciun judecător nu se afla în această situație și că, prin urmare, dispoziția nu a fost aplicată.

propune pensionarea unui judecător cu vârsta de peste 65 de ani, modificarea consolidează securitatea juridică și stabilitatea judecătorilor.

Regimul răspunderii penale a judecătorilor a fost modificat. În octombrie 2020, a fost adoptată o modificare a Codului penal³³, care a fost urmată de o modificare a dispoziției constituționale privind imunitatea judecătorilor. Potrivit reformelor, judecătorii³⁴ nu pot fi trași la răspundere pentru o opinie pe care și-au exprimat-o în timpul proceselor lor decizionale, cu excepția cazului în care procesul decizional al unui judecător poate fi calificat drept infracțiune³⁵. În această privință, a fost introdusă în Codul penal o nouă infracțiune, „abuzul de drept”³⁶. În conformitate cu această dispoziție, judecătorii³⁷ pot fi urmăriți penal pentru orice decizie arbitrară care cauzează prejudicii sau care avantajează o altă persoană³⁸. Se estimează că dispoziția va fi utilizată numai în cazul unor decizii care sunt, în mod vădit, arbitrare și incorecte³⁹. Procedurile penale sunt conduse de Procurorul Special și de Curtea penală specială. Un judecător acuzat de această infracțiune are dreptul de a solicita Consiliului Judiciar să își exprime dezacordul cu privire la continuarea urmăririi penale, care, dacă este exprimat, echivalează cu încheierea procedurilor⁴⁰. Judecătorul urmărit penal poate fi suspendat temporar numai printr-o decizie a unei instanțe disciplinare⁴¹. Deși standardele europene prevăd că atragerea răspunderii judecătorilor pentru deciziile luate poate avea loc în cazuri excepționale de rea-voință și de neglijență gravă, orice regim care reglementează răspunderea judecătorilor trebuie să ofere în mod clar și precis garanțiile necesare pentru a preveni orice risc ca acesta să fie utilizat ca instrument de presiune asupra activității judiciare sau ca sistem de control politic al cuprinsului hotărârilor judecătorești⁴². Este important ca, în practică, atunci când se aplică aceste noi dispoziții, să se respecte aceste garanții în mod corespunzător, în conformitate cu standardele europene. Anumite părți interesate și-au exprimat îngrijorarea cu privire la amendamentul la Constituție referitor la imunitatea

³³ Legea nr. 312/2020 privind confiscarea bunurilor și gestionarea bunurilor confiscate și de modificare a anumitor legi, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2021.

³⁴ Dispoziția se aplică și în cazul judecătorilor de pace.

³⁵ Articolul 148 alineatul (4) din Constituție.

³⁶ Articolul 326a din Codul penal.

³⁷ Dispoziția se aplică și în cazul judecătorilor de pace și al arbitrilor.

³⁸ Pentru informații suplimentare, a se vedea contribuția Via Iuris (Uniunea pentru Libertățile Civile) la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 8.

³⁹ Expunerea de motive a Legii nr. 312/2020, p. 40; Informații primite în contextul unei reuniuni de urmărire a Raportului din 2020 privind statul de drept.

⁴⁰ Totuși, se pare că această garanție este în vigoare numai până în 2024, Legea nr. 423/2020, articolele III, XXX.

⁴¹ Secțiunea 22 din Legea nr. 385/2000 privind instanțele. În conformitate cu secțiunea 22a, un judecător poate fi suspendat temporar și printr-o decizie a Consiliului Judiciar în cazul în care există îndoieli justificate cu privire la îndeplinirea de către acesta a cerințelor legate de calificarea pentru exercitarea funcției de judecător sau în cazul în care credibilitatea sistemului judiciar sau reputația acestuia poate fi periclitată în mod grav. Ca urmare a adoptării amendamentului la Constituție în decembrie 2021, acordul Curții Constituționale nu mai este necesar pentru reținerea unui judecător. Pentru informații suplimentare, a se vedea contribuția Via Iuris (Uniunea pentru Libertățile Civile) la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 8.

⁴² Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, punctul 68; a se vedea, prin analogie, pentru procedurile disciplinare împotriva judecătorilor: Hotărârea CJUE din 19 noiembrie 2019, LM, C-216/18, punctul 67, în ceea ce privește răspunderea judecătorilor, a se vedea, de asemenea, Hotărârea CJUE din 18 mai 2021 în cauzele conexe C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, punctele 228-239.

judecătorilor, observând că formularea amplă și vagă a acestuia ar putea implica un potențial risc de abuz⁴³.

Recenta reformă constituțională a modificat regimul de transfer al judecătorilor fără consimțământul acestora. Prin recenta reformă constituțională s-a prevăzut faptul că, în cazul modificării hărții judiciare, judecătorii pot fi transferați fără ca aceștia să își dea consimțământul dacă un astfel de transfer este necesar pentru a asigura funcționarea adecvată a sistemului judiciar⁴⁴. În conformitate cu standardele europene, în cazuri excepționale, este posibil transferul judecătorilor fără consimțământul acestora, cu condiția existenței unor garanții suficiente. Printre aceste garanții se numără cerința ca judecătorul să nu poată fi transferat la o instanță inferioară și ca acesta să poată introduce o cale de atac⁴⁵. Va fi important ca legea de punere în aplicare⁴⁶ să ofere suficiente garanții, luând în considerare standardele europene.

Un proiect de reformă a hărții judiciare este în curs de elaborare. În urma recomandărilor formulate într-un raport al Comisiei pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) din cadrul Consiliului Europei⁴⁷ de a reflecta, printre altele, asupra îmbunătățirii specializării judecătorilor și asupra realizării unei modificări a hărții judiciare, în special în ceea ce privește scăderea numărului de instanțe locale⁴⁸, Ministerul Justiției a organizat grupuri de lucru, alcătuite, printre altele, din judecători, pentru a pregăti un proiect de reformă a hărții judiciare⁴⁹. Reforma urmărește creșterea gradului de încredere a publicului în sistemul judiciar și îmbunătățirea eficienței și a calității acestuia⁵⁰. Proiectul de hartă are în vedere nevoia ca instanțele să aibă o dimensiune suficientă pentru a permite un nivel mai ridicat de

⁴³ În conformitate cu avizul Biroului CCJE din 9 decembrie 2020, în ceea ce privește Constituția [CCJE-BU (2020) 3, p. 5], noua formulare a textului Constituției este vagă și implică un risc potențial de abuz; cerere deschisă de propuneri a practicienilor slovaci în domeniul dreptului, accesibilă la adresa <https://pravnystat.eu/en/> și prezentată drept contribuție în cadrul consultării părților interesate pentru Raportul din 2021 privind statul de drept.

⁴⁴ Înainte, transferul judecătorilor fără consimțământul lor era posibil numai ca urmare a unor proceduri judiciare. Articolul 148 alineatul (1) din Constituție.

⁴⁵ Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, punctul 52; Carta europeană privind Statutul Judecătorilor, articolele 1.4., 3.4.; raportul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, privind standardele minime pentru evaluarea performanței profesionale și a inamovibilității membrilor sistemului judiciar, propunerea 4.21; Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 9 martie 2021, Bilgen/Turcia, 1571/07, punctul 96.

⁴⁶ În conformitate cu articolul 148 alineatul (1) din Constituție, în cazul modificării hărții judiciare transferul va fi specificat de asemenea prin intermediul unei legi de punere în aplicare.

⁴⁷ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 4.

⁴⁸ CEPEJ (noiembrie 2017), Eficiența și calitatea sistemului judiciar slovac, Evaluare și recomandări bazate pe instrumentele CEPEJ, CEPEJ-COOP (2017)14, p. 20-28.

⁴⁹ Procesul de elaborare a avut mai multe etape. Într-o primă etapă, un grup de lucru format din aproape 50 de membri (dintre care majoritatea erau judecători, inclusiv președinți ai unor instanțe de prim grad de jurisdicție și de al doilea grad de jurisdicție, precum și membri ai Consiliului Judiciar, inclusiv președintele acestuia) a convenit asupra caracteristicilor esențiale ale reformei. În a doua etapă, în prima jumătate a anului 2020, un nou grup de lucru, mai mic, alcătuit din aproximativ 10 membri (dintre care 4 erau judecători), a redactat proiectul de reformă pe baza recomandărilor primului grup de lucru. Cu toate acestea, părțile interesate pun sub semnul întrebării măsura în care au fost reflectate recomandările. Procesele-verbale și fișele de prezentare ale reuniunilor grupului de lucru din prima etapă sunt disponibile la adresa <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>. Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia; Informații publicate de Ministerul Justiției pe o pagină web privind noua hartă a instanțelor, <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>; Centrul de analiză al Ministerului Justiției (decembrie 2020), Recomandări pentru elaborarea unei noi hărți judiciare, p. 15-17.

⁵⁰ Centrul de analiză al Ministerului Justiției (noiembrie 2020), Reforma hărții judiciare, p. 4.

specializare a judecătorilor din fiecare instanță, respectarea identităților culturale și regionale și accesibilitatea justiției⁵¹. Pe baza datelor referitoare la volumul de muncă al instanțelor actuale, precum și la infrastructura și la accesibilitatea instanțelor, proiectul de reformă a propus reducerea numărului de instanțe locale și regionale de la 54 la 30 și, respectiv, de la 8 la 3⁵². Judecătorii, personalul din sistemul judiciar și cauzele aflate pe rol la instanțele desființate vor fi mutate la instanțele rămase care le vor prelua activitatea⁵³. Proiectul de reformă le-a fost prezentat judecătorilor și altor părți interesate în perioada septembrie-decembrie 2020; discuțiile au continuat în ianuarie și în februarie 2021⁵⁴. În prezent, Ministerul Justiției evaluează observațiile prezentate în cadrul consultării publice, care a avut loc începând cu jumătatea lunii decembrie 2020 până la începutul lunii martie 2021⁵⁵. Proiectul de reformă a primit critici din partea mai multor părți interesate, care au menționat, printre altele, că nu au fost implicate în procesul de proiectare și și-au exprimat îngrijorarea cu privire la accesibilitatea instanțelor⁵⁶. În urma criticilor primite, Ministerul Justiției a hotărât să continue procesul de consultare cu judecătorii până în septembrie 2021, urmând ca, după încheierea acestuia, propunerea de reformă a hărții judiciare, reformulată, să facă din nou obiectul unei proceduri de consultare publică⁵⁷. Având în vedere că reforma va implica transferul judecătorilor⁵⁸, ar trebui remarcat faptul că, în conformitate cu standardele europene, judecătorii care ar fi transferați în cursul realizării reformei fără a-și da consimțământul în acest sens ar trebui să beneficieze de garanții procedurale care să asigure că independența lor nu este periclitată (a se vedea mai sus). O revizuire a proiectului de reformă realizată de CEPEJ a concluzionat că metodologia utilizată este în conformitate cu orientările sale și cu raportul său de evaluare și a evidențiat abordarea bazată pe dovezi

⁵¹ Centrul de analiză al Ministerului Justiției (noiembrie 2020), Reforma hărții judiciare, p. 20-21. Explicațiile referitoare la evaluarea acestor criterii pentru fiecare district sunt furnizate în cadrul Centrului de analiză al Ministerului Justiției (noiembrie 2020), Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy, http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf.

⁵² Obiectivul grupului de lucru a fost de a crea instanțe locale care, pe baza numărului mediu de cauze noi ale fiecărei instanțe actuale, vor avea suficiente cauze pentru cel puțin 3 judecători specializați/3 complete specializate pentru fiecare ordine de zi. De asemenea, proiectul de reformă a propus crearea unor instanțe administrative separate (a se vedea mai jos). Centrul de analiză al Ministerului Justiției (noiembrie 2020), Reforma hărții judiciare, p. 20-21; Centrul de analiză al Ministerului Justiției (noiembrie 2020), Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy, p. 20-21, 34, 43.

⁵³ Proiect de lege privind sediile și competențele teritoriale ale instanțelor, secțiunile 10(2) și 11(2), disponibil la adresa <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

⁵⁴ Ministerul Justiției, Calendarul procesului de redactare, disponibil la adresa http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf.

⁵⁵ Portalul de informare Slov-Lex, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

⁵⁶ Contribuția platformei de comunicare a judecătorilor din Slovacia, Sudnamoc.sk, și a Asociației Judecătorilor din Slovacia la Raportul din 2021 privind statul de drept; Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia. De asemenea, proiectul conține diferite opțiuni pentru selecțiile realizate pentru desemnarea președinților instanțelor, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la competențele discreționare acordate puterii executive, articolul XVI punctul 35 din Proiectul de lege privind sediile și competențele teritoriale ale instanțelor, adăugând secțiunea 101f(4) la Legea nr. 757/2004 privind instanțele.

⁵⁷ Informații primite de la autoritățile slovace.

⁵⁸ Se constată că proiectul de reformă propune mutarea judecătorilor prin succesiune universală, fără a se recurge la dispoziții privind transferul judecătorilor, astfel cum se prevede în secțiunea 14 din Legea nr. 385/2000 privind instanțele. Standardele europene privind transferul se aplică indiferent de situație.

adoptată de autoritățile slovace⁵⁹. De asemenea, Consiliul a emis recomandări suplimentare, cum ar fi un proces de reflecție privind amânarea punerii în aplicare a reformei⁶⁰.

A fost înființată Curtea Administrativă Supremă și se are în vedere înființarea unor instanțe administrative⁶¹. Se preconizează că noul sistem al instanțelor administrative va consta din trei instanțe administrative, a căror înființare este propusă de proiectul de reformă a hărții judiciare, și din Curtea Administrativă Supremă, care a fost înființată prin recenta reformă constituțională, estimându-se că va deveni operațională în august 2021⁶². Președintele Curții Administrative Supreme a fost numit⁶³ în mai 2020, iar procesul de selecție a judecătorilor este în desfășurare. Judecătorii Curții vor fi selectați de Consiliul Judiciar⁶⁴. Proiectul de reformă a hărții judiciare (a se vedea mai sus) prevede crearea a trei instanțe administrative separate. Se preconizează⁶⁵ că președinții acestor noi instanțe administrative vor fi selectați de un comitet format din cinci membri, care ar trebui să fie aleși de ministrul justiției, doi dintre aceștia trebuind să fie desemnați din rândul candidaților desemnați de Consiliul Judiciar⁶⁶. În ceea ce privește selecția judecătorilor pentru instanțele administrative, se propune⁶⁷ ca ministrul justiției⁶⁸ să stabilească posturile care vor fi ocupate de judecători prin intermediul transferului⁶⁹ și posturile care vor fi ocupate prin intermediul

⁵⁹ CEPEJ (14 decembrie 2020), Evaluarea de către experții CEPEJ a reformei hărții judiciare în Republica Slovacă, p. 8-9.

⁶⁰ CEPEJ (14 decembrie 2020), Evaluarea de către experții CEPEJ a reformei hărții judiciare în Republica Slovacă, p. 10-11.

⁶¹ Curtea Administrativă Supremă va fi, printre altele, o instanță administrativă de al doilea grad de jurisdicție. Cauzele administrative ale instanțelor de prim grad de jurisdicție sunt în prezent instrumentate de complete administrative în cadrul instanțelor regionale și vor fi transferate către noile instanțe administrative după ce acestea vor fi înființate.

⁶² La 2 iunie 2021, ministrul justiției a solicitat avizul Comisiei de la Veneția cu privire la posibila competență a Curții Administrative Supreme de a acționa în calitate de organism de recurs, care examinează deciziile disciplinare care îi vizează pe avocații din cadrul Baroului slovac, precum și cu privire la funcția și statutul avocaților din sistemul slovac de justiție. În prezent, nu se află în curs de elaborare nicio legislație care să confere Curții o astfel de competență, dar se sugerează acest lucru în expunerea de motive a Legii constituționale nr. 422/20, p. 28.

⁶³ Președintele Curții Supreme a fost numit de președintele republicii pe baza unei propuneri a Consiliului Judiciar întemeiată pe dispoziția tranzitorie 154g alineatul (7) din Constituție.

⁶⁴ Secțiunea 151zf, Legea nr. 385/2000 privind instanțele.

⁶⁵ Articolul XVI punctul 35 din Proiectul de lege privind sediile și competențele teritoriale ale instanțelor, prin care se adaugă secțiunea 101f(1) la Legea nr. 757/2004 privind instanțele.

⁶⁶ În procesul standard de numire a președinților de instanță, astfel cum se prevede la secțiunile 36 și 37 din Legea nr. 750/2004 privind instanțele, patru membri ai comitetului de selecție sunt aleși de ministrul justiției dintr-o listă de candidați, unul dintre membri fiind nominalizat pe listă de Consiliul Judiciar și trei de ministru. Un membru al comitetului de selecție este ales de consiliul judecătorilor de la instanța respectivă. Lista candidaților este publicată pe site-ul Ministerului Justiției <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudy/Vyberove-konania-na-sudoch/Kandidati-na-clenov-vyberovych-komisii-na-vyber-predsedov-sudov.aspx>.

⁶⁷ Articolul IX punctul 17 din Proiectul de lege privind sediile și competențele teritoriale ale instanțelor, prin care se adaugă secțiunea 151zg la Legea nr. 385/2000 privind judecătorii.

⁶⁸ În urma discuțiilor cu Consiliul Judiciar.

⁶⁹ Transferul judecătorilor este efectuat de Consiliul Judiciar fie la cererea unui judecător, fie cu consimțământul acestuia, fie pe baza unei decizii disciplinare, secțiunea 14 din Legea nr. 385/2000 privind instanțele.

unei proceduri de selecție⁷⁰. Va fi important ca la înființarea acestor instanțe și la stabilirea regimului aplicabil acestora să fie luate în considerare standardele europene⁷¹.

Procurorul general și procurorul special au fost aleși printr-o nouă procedură. În septembrie 2020, Parlamentul a adoptat o lege⁷² care a introdus o serie de modificări în ceea ce privește procesul prin care sunt aleși procurorul general și procurorul special⁷³. Legea a extins lista persoanelor cu drept de a propune un candidat pentru funcția de procuror general⁷⁴, a deschis procedura de candidatură pentru această funcție și pentru persoanele care nu sunt procurori și a introdus cerința ca atât candidații pentru funcția de procuror general, cât și candidații pentru funcția de procuror special, să facă obiectul unei audieri publice în Parlament⁷⁵. Noile norme au fost aplicate în decembrie 2020 și în februarie 2021 cu ocazia alegerii candidaților pentru funcția de procuror general și de procuror special. Ambele alegeri au fost urmărite îndeaproape de mass-media, iar părțile interesate au remarcat creșterea gradului de transparență a procesului⁷⁶.

Calitate

Eforturile de promovare a digitalizării dau rezultate, dar în practică apar deficiențe. Angajamentul activ asumat în ultimii ani⁷⁷ de a promova digitalizarea sistemului de justiție a început să dea rezultate. Situația Slovaciei în ceea ce privește normele procedurale care permit utilizarea tehnologiei digitale în instanțe⁷⁸ este bună, aceasta dispunând, de asemenea, de o serie de instrumente și de infrastructuri care permit comunicarea la distanță și accesul securizat de la distanță la locul de muncă⁷⁹, comunicarea electronică securizată între serviciile instanțelor și practicienii din domeniul dreptului, precum și între instituții⁸⁰, sau care oferă posibilitatea ca utilizatorii să inițieze și să urmărească proceduri în cauzele civile, comerciale și administrative⁸¹. Lacunele apar în special în cazul parchetului⁸² și al soluțiilor digitale pentru procedurile judiciare în cauzele penale⁸³. Cu toate acestea, există indicii care arată că, deși există instrumente și infrastructuri, utilizarea lor în practică ar putea fi îngreunată, inclusiv din cauza unor obstacole precum nivelul scăzut al ușurinței de utilizare a acestora,

⁷⁰ Procedura de selecție va fi condusă de un comitet de selecție alcătuit din doi membri desemnați de ministrul justiției și trei membri desemnați de Consiliul Judiciar, secțiunea 29 din Legea nr. 385/2000 privind instanțele.

⁷¹ Consiliul consultativ al judecătorilor europeni (2016), Avizul nr. 19, Rolul președinților de instanță, punctul 53.

⁷² Legea nr. 241/2020.

⁷³ În conformitate cu articolul 150 din Constituție, procurorul general este numit de președintele republicii la propunerea Parlamentului. Procurorul special este ales de Parlament, secțiunea 24a, Legea nr. 154/2001 privind procurorii.

⁷⁴ Candidații pot fi desemnați de un membru al Parlamentului, de ministrul justiției, de Avocatul Poporului, de Consiliul Procurorilor, de o organizație profesională a avocaților, de o facultate de drept și de Academia de Științe. Înainte, doar deputații în Parlamentul European aveau dreptul de a propune un candidat, secțiunea 7(4), Legea nr. 153/2001 privind parchetul.

⁷⁵ Secțiunea 125(2), Legea nr. 153/2001 privind parchetul.

⁷⁶ Contribuția Via Iuris (Uniunea pentru Libertățile Civile) la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 9; Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

⁷⁷ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 5.

⁷⁸ Figura 41, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁷⁹ Figura 42, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁸⁰ Figura 43, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁸¹ Figura 45, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁸² Figura 44, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁸³ Figura 46, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

incompatibilitatea diferitelor sisteme de informații utilizate sau lipsa de competențe a utilizatorilor⁸⁴. Cu toate că pandemia de COVID-19 a contribuit, în general, la impulsivarea procesului de digitalizare, ea a dezvăluit, de asemenea, unele dintre aceste deficiențe manifestate în practică⁸⁵. Sub conducerea noului departament IT din cadrul Ministerului Justiției, sunt în curs de desfășurare mai multe proiecte menite să răspundă nevoilor sistemului de justiție, inclusiv dezvoltarea unui nou sistem de gestionare a cazurilor și a unui nou registru comercial, care au fost, de asemenea, incluse în Planul de redresare și reziliență al Slovaciei⁸⁶.

Deși pandemia a avut un impact semnificativ asupra sistemului judiciar, instanțele și avocații au putut, în general, să își continue activitatea. Numărul audierilor efectuate de instanțele locale și regionale a scăzut. Audierile au avut loc prin intermediul videoconferințelor sau, dacă acest lucru a fost necesar, cu prezența fizică a persoanei audiate, respectându-se măsurile de siguranță. Curtea Supremă a fost mai puțin afectată, inclusiv pentru că majoritatea procedurilor sale sunt scrise⁸⁷. Practicienii în domeniul dreptului au fost afectați, de asemenea, de pandemie, dar nu au raportat niciun obstacol major în exercitarea activității lor⁸⁸. Consiliul Judiciar a monitorizat îndeaproape situația din instanțe. Ministerul Justiției a publicat orientări și informații privind restricțiile, care au fost apreciate de instanțe⁸⁹.

Eficiență

Eficiența procedurilor în cauzele administrative s-a deteriorat și mai mult. Tendința de creștere a duratei procedurilor în cauzele administrative, care este lungă în raport cu perspectiva UE, a continuat în 2019, ajungând la 518 de zile, comparativ cu 157 de zile în 2018⁹⁰. În același timp, rata de soluționare a cauzelor a continuat, de asemenea, să scadă, ajungând la 81,4 % în 2019 (față de 96,1 % în 2018)⁹¹. Acest lucru sugerează că sistemul nu reușește să gestioneze în mod eficient volumul de muncă în cauzele administrative. În ceea ce privește cauzele civile și comerciale, durata estimată a procedurilor în cauzele litigioase civile și comerciale a crescut în 2019 comparativ cu 2018, ajungând la 170 de zile (față de 157 în 2018)⁹². Consiliul Europei a examinat mai multe categorii de cauze legate de durata excesivă a procedurilor civile⁹³.

⁸⁴ Contribuția Baroului slovac la Raportul din 2021 privind statul de drept.

⁸⁵ Un alt exemplu dezvăluit ca urmare a pandemiei de COVID-19 îl constituie necesitatea digitalizării procedurilor de detenție pentru a permite o comunicare digitală securizată între avocați și clienții aflați în detenție. Contribuția Baroului slovac la Raportul din 2021 privind statul de drept. A se vedea, de asemenea, comunicatul de presă al Baroului slovac din 23 martie 2021, Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže.

⁸⁶ Contribuția Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 12; Planul de redresare și reziliență al Slovaciei prevede investiții în digitalizare și capacități analitice pentru sistemul de justiție, Componenta 15 a planului de redresare și reziliență al Slovaciei.

⁸⁷ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

⁸⁸ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

⁸⁹ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

⁹⁰ Figura 10, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁹¹ Figura 13, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁹² Figura 7, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁹³ Aceste categorii de cauze se referă la durata excesivă a procedurilor civile, la durata excesivă a procedurilor aplicabile în cazul cererilor de despăgubire formulate de partea vătămată atașate procedurilor penale, la eficacitatea măsurilor reparatorii pentru procedurile civile excesiv de lungi și la durata excesivă a procedurilor de restituire a terenurilor (proceduri pe două niveluri care constau într-o etapă administrativă în

II. CADRUL ANTICORUPȚIE

Competențele de prevenire, depistare și urmărire penală a cazurilor de corupție se împart între mai multe autorități. Cancelaria guvernului este organismul central pentru coordonarea prevenirii corupției, acesta raportând direct cabinetul prim-ministrului. Agenția națională de combatere a infracționalității a Prezidiului forței de poliție este responsabilă pentru depistarea și investigarea infracțiunilor de corupție cu excepția actelor de corupție săvârșite de membrii poliției și ai anumitor agenții de asigurare a respectării legii, care fac obiectul mandatului Biroului de servicii de inspecție⁹⁴. Parchetul specializat⁹⁵ are competență exclusivă în ceea ce privește investigarea infracțiunilor care se află în competența materială a Curții penale speciale, inclusiv a infracțiunilor de corupție⁹⁶.

Percepția experților și a cadrelor de conducere din mediul de afaceri este că nivelul corupției din sectorul public rămâne ridicat. În 2020, Slovacia a obținut un punctaj de 49/100 în ceea ce privește indicele de percepție a corupției stabilit de Transparency International și se situează pe locul 17 în Uniunea Europeană și pe locul 60 la nivel mondial⁹⁷. Această percepție s-a menținut la un nivel relativ stabil⁹⁸ în ultimii cinci ani⁹⁹.

Cadrul strategic pentru combaterea corupției este prevăzut de politica anticorupție pentru perioada 2019-2023. Politica¹⁰⁰ se axează în principal pe prevenire prin măsuri fără caracter obligatoriu și este însoțită de un plan de acțiune, de Programul național anticorupție¹⁰¹ și de mai multe programe sectoriale¹⁰². Fiind, în esență, identic cu documentul de politică, actualul plan de acțiune nu prezintă măsuri operaționale concrete pentru a facilita punerea în aplicare a priorităților în materie de politici. Programul național anticorupție este

cadru al unui oficiu funciar și într-o etapă jurisdicțională în apel), precum și la lipsa unor căi de atac eficiente. Hotărârile cu privire la aceste cauze au fost pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, iar executarea acestora de către autoritățile slovace se află în curs de desfășurare și este monitorizată de Consiliul Europei în conformitate cu procedura standard. A se vedea stadiul executării Hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului din 24 iulie 2012, Maxian și Maxianova, 44482/09, al Hotărârii din 15 septembrie 2015, Javor și Javorova, 42360/10, al Hotărârii din 27 iunie 2017, Ivan, 57405/15, al Hotărârii din 31 august 2018, Balogh și alții, 35142/15.

⁹⁴ A se vedea articolul 4 alineatul (3) din Legea nr. 171/1993 Coll. privind forțele de poliție.

⁹⁵ Legea nr. 458/2003 Coll. a Parlamentului Slovaciei privind instituirea Curții speciale și a Biroului Parchetului Special.

⁹⁶ Legea nr. 291/2009 Coll. privind Tribunalul Penal Specializat.

⁹⁷ Transparency International, Indicele de percepție a corupției 2020 (2021), p. 2-3. Percepția cu privire la corupție corespunde următoarelor categorii: nivel de corupție scăzut (percepția în rândul experților și al cadrelor de conducere din mediul de afaceri cu privire la corupția din sectorul public are punctaje de peste 79); nivel de corupție relativ scăzut (punctaje între 79-60), relativ ridicat (punctaje între 59-50), ridicat (punctaje sub 50).

⁹⁸ În 2015, punctajul a fost 51, în 2020 fiind 49. Punctajul crește/scade semnificativ atunci când variază cu mai mult de cinci puncte, se îmbunătățește/se deteriorează (variază cu 4-5 puncte) și este relativ stabil (variază cu 1-3 puncte) în ultimii cinci ani.

⁹⁹ Datele Eurobarometru privind percepția și experiența cetățenilor și a întreprinderilor cu privire la corupție, astfel cum au fost raportate anul trecut, sunt actualizate o dată la doi ani. Cel mai recent set de date este Eurobarometrul special 502 (2020) și Eurobarometrul Flash 482 (2019).

¹⁰⁰ Guvernul Republicii Slovace, Politica anticorupție a Republicii Slovace pentru perioada 2019-2023 (2018).

¹⁰¹ Guvernul Republicii Slovace, Programul național anticorupție al Republicii Slovace (2019).

¹⁰² Ministere și alte instituții, inclusiv Ministerul Justiției, al Economiei, al Afacerilor Interne, al Transporturilor și Construcțiilor, al Mediului, al Finanțelor, al Afacerilor Externe și Europene, al Sănătății și al Muncii, au adoptat programe sectoriale. Planurile de acțiune adoptate conțin în principal elemente preventive, inclusiv în ceea ce privește sensibilizarea, educația anticorupție și gestionarea riscurilor legate de corupție.

în curs de actualizare¹⁰³. Departamentul de prevenire a corupției din cadrul cancelariei guvernului supraveghează punerea în aplicare a politicii și a planului de acțiune. Supravegherea punerii în aplicare a programelor sectoriale ține de competența organismelor centrale relevante ale administrației de stat¹⁰⁴.

Cadrul juridic penal a fost completat prin intrarea în vigoare a unei noi legi privind punerea sub sechestrul a bunurilor. Printre altele, Legea privind punerea sub sechestrul a bunurilor¹⁰⁵, care a intrat în vigoare în ianuarie 2021, nu permite ca bunurile provenite din săvârșirea de infracțiuni să dobândească un caracter legal prin intermediul transferării lor către persoane terțe și modifică codul penal introducând noi infracțiuni, cum ar fi acceptarea sau oferirea de beneficii nejustificate sau de avantaje necuvenite, precum și corupția indirectă¹⁰⁶. În plus, legea introduce o definiție a produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni. În special, legea instituie un nou oficiu pentru gestionarea bunurilor puse sub sechestrul¹⁰⁷. Există deficiențe legislative în ceea ce privește autorizarea poliției de a solicita băncilor informații financiare cu privire la persoanele suspectate în etapa de investigare a acestor infracțiuni¹⁰⁸, precum și în ceea ce privește incriminarea traficului de influență presupusă¹⁰⁹.

Sunt puse în aplicare măsuri de sporire a resurselor de care dispune Parchetul Special pentru a-și consolida capacitățile. La 10 februarie 2021, guvernul a aprobat o propunere de sporire a resurselor și a personalului specializat pentru Parchetul Special¹¹⁰. Numărul procurorilor a crescut, în ansamblu, de la 35 la 38 în 2021. Pentru a aborda preocupările legate de resursele și de capacitățile limitate de urmărire penală a cazurilor de corupție la

¹⁰³ Noul Program național anticorupție se află într-un stadiu pregătitor. Potrivit guvernului slovac, au avut deja loc consultări publice. Contribuții suplimentare din partea Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, punctul 7.

¹⁰⁴ Rolul Departamentului de prevenire a corupției din cadrul cancelariei guvernului se limitează la a verifica dacă ministerul competent a elaborat programul, dar nu evaluează conținutul acestuia. Departamentul de prevenire a corupției cooperează, totuși, cu coordonatorii anticorupție din Consiliul coordonatorilor anticorupție. Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁰⁵ Legea nr. 312/2020 privind confiscarea bunurilor și gestionarea bunurilor confiscate și de modificare a anumitor legi, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2021.

¹⁰⁶ Legea a redefinit, de asemenea, termenul „spălare a banilor proveniți din activități infracționale” și a introdus o nouă infracțiune de evitare a legii, a se vedea secțiunea I. Toate formele de corupție, activă, pasivă, directă și indirectă, fuseseră deja incriminate anterior în Slovacia.

¹⁰⁷ Potrivit contribuției Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 22, la momentul redactării prezentului raport procedurile de selecție pentru numirea unui director erau în curs de desfășurare. A fost introdusă o altă serie de modificări legate de corupție, inclusiv Legea nr. 279/2020 de modificare și completare a Legii nr. 297/2008 privind protecția împotriva spălării banilor și finanțarea terorismului (septembrie 2020).

¹⁰⁸ Contribuția Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 24, cu trimitere la secțiunea 29(a) alineatul (4) din Legea nr. 171/1993 Coll. privind forțele de poliție, în pofida faptului că poliția este autorizată să obțină astfel de informații în cazul altor infracțiuni, cum ar fi evaziunea fiscală, operațiunile financiare ilegale sau legalizarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni. În special, se preconizează că aceste deficiențe vor fi abordate într-un proiect de lege privind registrul central al conturilor bancare, începând cu 1 decembrie 2021.

¹⁰⁹ UNCAC, Evaluarea punerii în aplicare - primul ciclu (2010-2015), Raportul de țară privind Republica Slovacia, p. 22. Traficul de influență este incriminat în temeiul articolului 336 din Codul penal, dar nu acoperă cazurile în care o persoană a oferit sau a dat mită unei alte persoane care, în realitate, nu a avut influența preconizată, pentru care a fost dată mita, astfel cum prevede Convenția UNCAC.

¹¹⁰ Decizia nr. UV-1860/2021. A se vedea, de asemenea, Propunerea Guvernului Republicii Slovace de creștere a numărului de persoane desemnate să îndeplinească atribuțiile Parchetului Special al Parchetului General al Republicii Slovace și de clasificare funcțională a acestora.

nivel înalt¹¹¹, divizia care se ocupă în mod specific de corupție și de infracțiunile legate de corupție și-a dublat personalul de la cinci la zece procurori în cadrul Parchetului Special¹¹². Reorganizarea a avut loc în cursul anului 2021¹¹³. De asemenea, s-a convenit majorarea semnificativă a resurselor bugetare alocate Parchetului special¹¹⁴. Există în continuare preocupări cu privire la nivelul de încredere în poliție, precum și la nivelul de specializare și de digitalizare a acesteia, aceste aspecte afectând cooperarea dintre parchet și poliție și depistarea corupției și a infracțiunilor legate de corupție¹¹⁵. În special, astfel cum se menționează în Raportul din 2020 privind statul de drept, consolidarea capacităților criminalistice și analitice ale Agenției naționale de combatere a infracționalității ar contribui la realizarea unor investigații financiare mai eficiente¹¹⁶. Se are în vedere realizarea unei reforme cuprinzătoare pentru a moderniza poliția în această privință până în iunie 2022¹¹⁷.

Eforturile depuse în direcția combaterii corupției la nivel înalt au crescut semnificativ în Slovacia în cursul perioadei de raportare. Capacitatea de a investiga și de a urmări penal cazurile de corupție la nivel înalt s-a îmbunătățit considerabil în urma demonstrațiilor publice în masă împotriva impunității percepute pentru corupția la nivel înalt, ca urmare a dezvăluirilor făcute în contextul asasinării jurnalistului Ján Kuciak și a logodnicei sale Martina Kušnírová în 2018. În octombrie 2020, o serie de foști reprezentanți de rang înalt din cadrul poliției, al parchetului și al sistemului judiciar, precum și din sectorul privat au fost acuzați de corupție și de infracțiuni legate de corupție¹¹⁸. În 2020, Agenția națională de combatere a infracționalității a inițiat proceduri în 158 de cazuri de corupție¹¹⁹. Numărul persoanelor condamnate pentru infracțiuni de corupție a crescut de peste două ori din 2019 (62 de condamnări) până în 2020 (128 de condamnări)¹²⁰. Mai recent, în mai 2021, Agenția națională de combatere a infracționalității a reținut, de asemenea, mai mulți funcționari de

¹¹¹ Contribuția Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 15. Parchetul specializat și-a exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că, în medie, fiecare procuror se ocupă de aproximativ 80 de cazuri în același timp, ceea ce ridică semne de întrebare în legătură cu eficacitatea supravegherii investigațiilor. Potrivit Raportului privind statul de drept (2020), p. 7.

¹¹² Divizia actuală a Departamentului pentru infracțiuni generale din cadrul Parchetului Special este formată dintr-un procuror șef și 9 procurori, conform contribuției Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 16.

¹¹³ Divizia actuală a Departamentului pentru infracțiuni generale din cadrul Parchetului Special este formată dintr-un procuror șef și 9 procurori, conform contribuției Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 16.

¹¹⁴ Parchetul va primi o sumă suplimentară de 1,3 milioane EUR pentru a realiza reforma.

¹¹⁵ Conform GRECO, Runda a cincea de evaluare – Raport de evaluare privind Republica Slovacă (2019), p. 37-57.

¹¹⁶ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 7.

¹¹⁷ Conform Planului de redresare și reziliență al Republicii Slovacă.

¹¹⁸ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia. A se vedea și secțiunea I.

¹¹⁹ Potrivit informațiilor primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia, dintre cele 158 de cazuri de corupție inițiate, 73 au vizat darea de mită, 71 au vizat luarea de mită, 8 au vizat corupția indirectă, 5 au vizat corupția în contextul alegerilor și un caz a vizat aranjarea meciurilor în competițiile sportive.

¹²⁰ Infracțiunile incluse în statistici sunt corupția pasivă (secțiunea 328), corupția pasivă – achiziționarea de articole de interes general (secțiunea 329), corupția activă (secțiunea 332), corupția activă – achiziționarea de articole de interes general (secțiunea 333), traficul de influență (secțiunea 336), darea de mită în scopuri electorale (secțiunea 336a), corupția în sport [secțiunea (336b)]. Contribuții suplimentare din partea Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, disponibile la adresa http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/rocnka2019/I.-Trestn%C3%A1-agenda_2019_pdf.pdf. În plus, statisticile în materie de corupție sunt disponibile în rapoartele anuale ale Agenției naționale de combatere a infracționalității referitoare la numărul de investigații și de urmăriri penale și la numărul de persoane acuzate de infracțiuni de corupție. De asemenea, Ministerul de Interne publică lunar statistici online privind infracțiunile.

rang înalt ai Fondului funciar¹²¹, despre care se presupune că au fost implicați în sisteme de corupție între 2016 și 2020¹²². În acest context, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) își exprimase deja îngrijorarea în 2020, în urma a trei anchete administrative privind plățile agricole, cu privire la deficiențele fondului funciar în ceea ce privește transparența, tratamentul egal al persoanelor care solicită contracte de arendare și securitatea juridică în procedurile interne¹²³. Totuși, cooperarea dintre Agenția națională de combatere a infracționalității, Biroul național de securitate, Biroul suprem de audit și Unitatea de informații financiare ar mai putea fi îmbunătățită și ar putea deveni mai strânsă, pentru o mai bună depistare și documentare a corupției¹²⁴. Aplicarea efectivă a legii în cazul dării de mită la nivel transnațional rămâne, de asemenea, un motiv de îngrijorare¹²⁵.

Parlamentul Slovaciei a numit, în februarie 2021, șeful Biroului pentru protecția avertizorilor. În urma acestei numiri¹²⁶, biroul va deveni operațional și își va prelua funcțiile în termen de șase luni¹²⁷. Mandatul șefului de birou este de șapte ani. Biroul nu depinde de niciun alt departament¹²⁸. Mandatul biroului se va concentra asupra cazurilor de încălcare a legii și pe protecția împotriva măsurilor de retorsiune luate de entitatea notificată, pe baza principiului confidențialității și al anonimatului¹²⁹. Rolul biroului este de a oferi consiliere, formare, orientări metodologice și de a spori gradul de sensibilizare a publicului cu privire la avertizarea în interes public, inclusiv cu privire la cazurile de corupție. Biroul răspunde în fața Parlamentului și prezintă un raport anual. Publicul-țintă al biroului este atât sectorul public, cât și cel privat.

Slovacia s-a angajat să prezinte, în noiembrie 2021, un proiect de lege privind activitățile de lobby. Procesul condus de cancelaria guvernului¹³⁰ se află într-o etapă inițială

¹²¹ Fondul funciar slovac este responsabil pentru gestionarea terenurilor agricole aflate în proprietatea statului sau a terenurilor al căror proprietar privat nu se cunoaște. Aceste parcele reprezintă aproximativ 20 % din totalul terenurilor agricole din Slovacia și sunt, în cea mai mare parte, eligibile pentru granturi acordate de UE sub formă de plăți directe.

¹²² Aktuality.sk (19 martie 2021), NAKA l-a reținut din nou pe bancherul Kvietik alături de mai multe persoane din cadrul Fondului funciar slovac.

¹²³ \x{FDDF}Comunicat de presă al Oficiului European de Luptă Antifraudă (21 ianuarie 2021), OLAF încheie procedurile privind fondurile agricole ale UE în Slovacia.

¹²⁴ Contribuția Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 25.

¹²⁵ În perioada 2016-2019, Slovacia a inițiat o serie de investigații al căror număr nu este cunoscut, nu a inițiat nicio procedură și nu a închis niciuna, potrivit Transparency International, Corupția la nivel transfrontalier (2020), p. 102. Dispozițiile naționale privind infracțiunile de dare sau luare de mită la nivel transnațional au fost modificate în urma recomandărilor OCDE, a punerii în aplicare a Convenției OCDE împotriva dării sau luării de mită, faza a 3-a: Republica Slovacă (2012) și a raportului și recomandării OCDE, Monitorizarea fazei a 3-a: Republica Slovacă (2014). Pentru răspunderea persoanelor juridice în ceea ce privește darea de mită la nivel transnațional, a se vedea OCDE, Faza 1a Raport: Republica Slovacă (2017). Republica Slovacă a programat revizuirea fazei a 4-a a punerii în aplicare a convenției în 2025, examinând măsurile luate pentru a remedia deficiențele identificate în evaluările anterioare și în eforturile de asigurare a respectării legislației.

¹²⁶ Contribuția Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 19; Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 8.

¹²⁷ Biroul pentru protecția avertizorilor este constituit prin Legea nr. 54/2019 Coll. privind protecția avertizorilor, în vigoare începând din martie 2019.

¹²⁸ Costurile aferente personalului și funcționării biroului se vor ridica la aproximativ 1,1 milioane EUR pe an.

¹²⁹ Slovacia dispune de o lege separată privind protecția avertizorilor, care este în vigoare din 2019, și anume Legea nr. 54/2019 Coll. privind protecția avertizorilor.

¹³⁰ Guvernul Republicii Slovace, Planul sarcinilor legislative ale Guvernului Republicii Slovace pentru 2021, https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portletsel&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-

de pregătire¹³¹. Deși s-a încercat în repetate rânduri să se adopte o legislație în acest sens, până în prezent, activitatea de lobby a rămas nereglementată în Slovacia¹³². Prin urmare, nu există definiții juridice pentru grupurile de interese, pentru activitățile de lobby și pentru obiectivele activităților de lobby, nici sancțiuni eficiente pentru activitățile de lobby nejustificate ori o amprentă legislativă în vigoare¹³³. Cu toate acestea, legislația și instrumentele conexe permit să se urmărească observațiile formulate de părțile interesate și măsura în care acestea sunt incluse într-un proiect legislativ¹³⁴. Pentru 2021, s-a planificat, de asemenea, elaborarea unui cod deontologic pentru membrii Parlamentului¹³⁵ și introducerea unui regulament legislativ privind normele post-angajare („uși turnante”)¹³⁶. Au intrat în vigoare modificările Legii privind protecția interesului public, prevăzând obligația de declarare a donațiilor sau a altor beneficii și utilizarea bunurilor mobile sau imobile¹³⁷.

Guvernul intenționează să înființeze un nou birou centralizat pentru monitorizarea și verificarea activelor, inclusiv ale funcționarilor care ocupă funcții de conducere. Cancelaria guvernului, în cooperare cu Parlamentul, se află într-o etapă inițială de conceptualizare a unei propuneri legislative de instituire a unui birou unificat¹³⁸. Până în prezent, sistemul declarațiilor de avere ale membrilor Parlamentului, ale judecătorilor, ale procurorilor, ale demnitarilor publici și ale funcționarilor publici este descentralizat. La începutul anului 2021, au fost raportate întârzieri majore în ceea ce privește publicarea de către membrii Parlamentului a declarațiilor de avere aferente anului 2019, din motive legate

[2&p_p_col count=1&_processDetail WAR_portletset fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&_processDetail WAR_portletset file=pl%C3%A1n-2021.pdf&_processDetail WAR_portletset action=getFile.](#)

¹³¹ Informații primite din partea guvernului în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹³² Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 8.

¹³³ A se vedea GRECO, Runda a patra de evaluare, Republica Slovacă - Addendum la cel de al doilea raport de conformitate (2019), punctul 8, și GRECO, Runda a patra de evaluare - Raport de evaluare - Republica Slovacă (2013), punctul 25 (cu privire la membrii Parlamentului); GRECO, Runda a cincea de evaluare - Raport de evaluare, Republica Slovacă (2019), punctul 89 (în ceea ce privește administrația centrală/funcțiile de conducere); GRECO, Runda a patra de evaluare (2019), Addendum la cel de al doilea raport de conformitate, Republica Slovacă.

¹³⁴ Printre acestea se numără Legea privind liberul acces la informațiile de interes public, o lege solidă, și Legea constituțională privind conflictele de interese nr. 357/2004 Coll.

¹³⁵ Codul deontologic pentru membrii Parlamentului va face parte din proiectul de lege privind activitățile de lobby ale cancelariei guvernului. Pentru angajații statului, modificările legislative din 2019 la Legea privind funcția publică au inclus un cod deontologic pentru angajații statului și un sistem de evaluare a conformității, Decretul nr. 400/2019 privind codul deontologic pentru angajații statului. În ceea ce privește introducerea unui cod de conduită pentru parlamentari, a se vedea, de asemenea, GRECO, Runda a patra de evaluare, Al doilea addendum la Al doilea raport de conformitate - Republica Slovacă (2021).

¹³⁶ Contribuția Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 19 și informații primite de la Departamentul de prevenire a corupției din cadrul guvernului în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia. În prezent, normele post-angajare sunt incluse în Legea privind conflictele de interese care se aplică funcționarilor publici cu funcții de conducere sau membrilor unui organ de decizie colectiv, dar s-a constatat că domeniul de aplicare al acestora este limitat. Conform GRECO, Runda a cincea de evaluare - Raport de evaluare privind Republica Slovacă (2019), punctele 127-128.

¹³⁷ Legea constituțională nr. 357/2004 privind protecția interesului public în exercitarea funcțiilor de către funcționarii publici, astfel cum a fost modificată prin Legea constituțională nr. 545/2005. În programul guvernamental actual sunt prevăzute, în special, noi modificări cuprinzătoare ale acestei legi și, în mod specific, donații pentru parlamentari, pentru a aborda preocuparea care persistă cu privire la pragurile legate de salariile minime. Conform GRECO, Runda a patra de evaluare: Al doilea addendum la cel de al doilea raport de conformitate - Republica Slovacă (2021), punctele 20-21. A se vedea, de asemenea, GRECO, Slovacia: GRECO regretă progresele lente în direcția prevenirii corupției în cazul parlamentarilor, al judecătorilor și al procurorilor (2021).

¹³⁸ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia. A se vedea, de asemenea, Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 8-9.

de pandemia de COVID-19, precum și în ceea ce privește procesele aflate pe rol care vizează aplicarea unor amenzi pentru neconformitate¹³⁹.

Situația financiară a partidelor politice este transparentă, însă supravegherea ar putea fi consolidată. Principala lege care reglementează finanțarea partidelor politice în Slovacia este Legea privind partidele și mișcările politice¹⁴⁰. Donațiile către partidele politice sunt limitate la 5 000 EUR în numerar pe an calendaristic, dar această limită nu se aplică în perioadele electorale. Donațiile din partea entităților străine și a donatorilor anonimi sunt interzise. Nerespectarea acestor dispoziții poate determina Comisia de stat pentru alegerile electorale și controlul finanțării partidelor politice să aplice amenzi a căror valoare este de două ori mai mare decât cea a veniturilor obținute din donație sau din serviciul gratuit. Partidele trebuie să raporteze anual Comisiei de stat cu privire la finanțele lor. Rapoartele financiare sunt puse la dispoziția publicului. Rapoartele sunt supravegheate de Parlamentul Slovaciei și trebuie să includă informații financiare cu privire la campaniile electorale și la identitatea donatorilor¹⁴¹. Resursele umane ale organismelor de supraveghere sunt limitate și au fost exprimate preocupări cu privire la numirile politice din cadrul acestora¹⁴². Un proiect de lege adoptat în două zile, care înăsprește normele de finanțare a campaniei electorale pentru alegerile din 2020 prin limitarea donațiilor¹⁴³, a afectat în special partidele nou-înființate și a stârnit, prin urmare, preocupări în rândul noilor partide, al societății civile și al mass-mediei cu privire la concurența loială dintre partide.

Potrivit Ministerului Public, se pare că pandemia de COVID-19 nu a avut niciun impact specific asupra comiterii, a depistării și a eforturilor de combatere a cazurilor de corupție din Slovacia. Unele procese au fost amânate din cauza pandemiei de COVID-19, ceea ce a contribuit la creșterea numărului de cauze nesoluționate¹⁴⁴. Sectoarele cu grad ridicat de risc care erau expuse corupției înainte de pandemie au rămas în mare măsură expuse corupției în timpul pandemiei, inclusiv în sectorul achizițiilor publice și al asistenței medicale, cu un risc crescut și cu apariția, în contextul pandemiei, a unor scheme de fraudă privind subvențiile în acest din urmă sector¹⁴⁵. În cadrul programului sectorial anticorupție al Ministerului Sănătății¹⁴⁶, a fost creat un grup de lucru specific pentru a evalua riscurile de corupție în contextul pandemiei de COVID-19, care a identificat două domenii de risc legate de cererile de costuri neeligibile și de dublarea cererilor de rambursare¹⁴⁷. În încercarea de a reduce perioada necesară pentru achiziționarea de bunuri, servicii și lucrări de construcții în timpul pandemiei, guvernul a elaborat o propunere legislativă¹⁴⁸ de modificare a legislației

¹³⁹ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia. Un sfert dintre parlamentari (381) nu și-au prezentat declarațiile de avere comisiei parlamentare până în ianuarie 2021.

¹⁴⁰ Legea nr. 85 privind partidele și mișcările politice, 2005 (astfel cum a fost modificată în 2019).

¹⁴¹ Secțiunea 22 alineatul (5) din Legea nr. 85 privind partidele și mișcările politice din 2005 (astfel cum a fost modificată în 2019).

¹⁴² Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁴³ Legea nr. 85 privind partidele politice și mișcările din 2005 (astfel cum a fost modificată în 2019). Proiectul de lege a limitat veniturile partidelor obținute din donații și din împrumuturi la 3,5 milioane EUR pe o perioadă de patru ani și a plafonat donațiile anuale făcute de fiecare membru de partid la 10 000 EUR.

¹⁴⁴ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia. A se vedea și secțiunea I.

¹⁴⁵ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁴⁶ Programul este disponibil la adresa <https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>.

¹⁴⁷ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁴⁸ Viceprim-ministrul Republicii Slovace, Proiect de lege de modificare a Legii nr. 343/2015 Coll. privind achizițiile publice și modificare a anumitor legi, cu modificările ulterioare, <https://www.slov-lex.sk/legislativne->

sale privind achizițiile publice. Cu toate acestea, propunerea a fost revizuită în mai 2021 în urma unei petiții publice și a criticilor primite pentru excluderea Oficiului pentru Achiziții Publice din procedura de revizuire avută în vedere inițial, excluzând astfel comisiile de control public „overhigh-value”¹⁴⁹. Potrivit societății civile, propunerea legislativă revizuită răspunde preocupărilor exprimate în petiție prin sporirea transparenței și a controlului public, reducând astfel riscurile de corupție¹⁵⁰.

III. PLURALISMUL ȘI LIBERTATEA MASS-MEDIEI

Constituția slovacă consacră dreptul de a exprima opinii prin intermediul cuvintelor, al textelor tipărite, al imaginilor sau prin alte mijloace, dreptul de a căuta, de a primi și de a difuza idei și informații, precum și dreptul de acces la informații. Dreptul de acces la informații își găsește exprimarea juridică în legea privind liberul acces la informațiile de interes public¹⁵¹. Legea privind radiodifuziunea, televiziunea și retransmisia¹⁵² vizează asigurarea pluralității de informații în timp ce legea presei¹⁵³ stabilește reguli referitoare la presă și jurnaliști¹⁵⁴. Este în curs de elaborare o legislație care să alinieze Legea privind radiodifuziunea, televiziunea și retransmisia la Directiva serviciilor mass-media audiovizuale (DSMAV)¹⁵⁵.

Consiliul pentru radiodifuziune, televiziune și retransmisie funcționează în mod autonom¹⁵⁶. Având în vedere că Consiliul pentru radiodifuziune și televiziune dispune de propriul buget, că resursele care îi sunt alocate sunt considerate a fi adecvate pentru ca acesta să își îndeplinească sarcinile¹⁵⁷, iar normele clare privind numirea și demiterea membrilor Consiliului sunt stabilite prin lege¹⁵⁸, Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei 2021¹⁵⁹ confirmă faptul că independența Consiliului este, în general, garantată, deși numirile pe criterii politice ocazionale rămân o problemă.

Se preconizează că proiectul de lege de modificare a Legii privind radiodifuziunea, televiziunea și retransmisia va introduce un cadru care să asigure transparența

[procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&_processDetail_WAR_portlet&_fileCoaddr=COO.2145.1000.3.4149284&_processDetail_WAR_portlet&_file=03_vlastny_material_zvo_final.docx&_processDetail_WAR_portlet&_action=getFile.](#)

¹⁴⁹ Conform propunerii, revizuirea procesului de achiziții publice ar face, în schimb, obiectul unei investigații judiciare directe. De exemplu, obiectiile la caietul de sarcini nu ar avea efect suspensiv dacă ar fi formulate în instanță, iar contractele ar putea fi semnate înainte de pronunțarea oricărei hotărâri judecătorești.

¹⁵⁰ Transparency International-Slovakia, Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁵¹ Legea 211/2000 Coll., Legea privind liberul acces la informațiile de interes public.

¹⁵² Legea 308/2000 Coll., Legea privind radiodifuziunea, televiziunea și retransmisia.

¹⁵³ Legea 167/2008 Coll., legea presei.

¹⁵⁴ Slovacia a coborât două locuri în clasamentul mondial al libertății presei întocmit de organizația Reporteri fără Frontiere, situându-se în prezent pe locul 35 la nivel mondial și pe locul 17 la nivelul UE. Această situație a fost provocată în mare parte din cauza atacurilor verbale ale politicianilor asupra jurnaliștilor și a instituțiilor mass-media.

¹⁵⁵ Directiva (UE) 2018/1808 din 14 noiembrie 2018.

¹⁵⁶ Pentru informații suplimentare, a se vedea Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 9.

¹⁵⁷ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁵⁸ Consiliul are nouă membri, care sunt aleși și destituiți de Consiliul Național al Republicii Slovacia (Parlamentul).

¹⁵⁹ Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei (MPM) 2021, Raport privind Slovacia, p. 10.

proprietății asupra mass-mediei. În așteptarea promulgării respectivului proiect de lege, care este programat pentru adoptare în septembrie 2021¹⁶⁰, preconizându-se că va introduce dispoziții privind transparența structurii acționariatului și a proprietății efective, astfel cum se prevede în Directiva SMAV, Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei 2021 apreciază încă o dată¹⁶¹ că lipsa reglementării înseamnă că acesta rămâne un domeniu cu un nivel ridicat de risc¹⁶². Legea privind radiodifuziunea, televiziunea și retransmisia include plafoane și limitări pentru a preveni un grad ridicat de concentrare orizontală a proprietății pe piețele de televiziune și de radio. Cu toate acestea, lipsa datelor privind veniturile și cotele de piață în ceea ce privește audiența îngreunează evaluarea situației reale actuale¹⁶³.

Au fost pronunțate o serie de condamnări împotriva unor persoane implicate în asasinarea jurnalistului Ján Kuciak și a logodnicei sale, Martina Kušnírová, în 2018. Trei persoane au fost condamnate de către Curtea penală specială, primind pedepse cu închisoarea între 15 și 25 de ani. Una dintre hotărâri a fost atacată de către persoana acuzată. Procurorul a introdus o cale de atac împotriva achitării, de către instanța de prim grad de jurisdicție, a presupușilor comanditari al asasinatului¹⁶⁴. La 15 iunie 2021, Curtea Supremă a anulat achitățile pronunțate în primă instanță de Curtea penală specială și a retrimis cauza spre rejudecare la Curtea penală specială. Curtea Supremă a confirmat, de asemenea, pedeapsa cu închisoarea de 25 de ani pronunțată împotriva altui inculpat¹⁶⁵.

Au fost raportate situații în care jurnaliștii și canalele mass-media au fost ținta unor atacuri verbale îndreptate împotriva lor atât de către guvern, cât și de către politicienii din opoziție. Jurnaliștii au fost acuzați că sunt „ranchiunoși” și că subminează activitatea guvernului în timpul pandemiei de COVID-19. Începând din septembrie 2020, Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor a publicat o alertă pentru Slovacia¹⁶⁶, care viza supravegherea de către persoane neidentificate a unui ziarist¹⁶⁷. Legislația propusă care viza consolidarea protecției jurnaliștilor a fost amânată din cauza pandemiei de COVID-19¹⁶⁸. Propunerile includ definirea statutului jurnaliștilor, protecția surselor jurnalistice, precum și accesul sporit la informații. În plus, guvernul pregătește modificări ale dreptului penal actual slovac strict privind defăimarea, pentru a oferi garanții jurnaliștilor. Nu a fost introdusă nicio schemă de sprijin pentru mass-media de știri în vederea contracarării impactului pandemiei de COVID-19¹⁶⁹.

¹⁶⁰ Contribuția Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 26; informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁶¹ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 9.

¹⁶² Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei (MPM) 2021, Raport privind Slovacia, p. 11-12.

¹⁶³ Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei (MPM) 2021, Raport privind Slovacia, p. 12.

¹⁶⁴ Platforma de răspuns rapid privind libertatea mass-mediei a numit achitarea un „simulacru de justiție”, și a salutat decizia procurorului de a introduce o cale de atac în acest sens.

¹⁶⁵ Informații primite de la autoritățile slovace.

¹⁶⁶ Consiliul Europei, Platforma pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor.

¹⁶⁷ Slovacia a răspuns la această alertă afirmând că a fost inițiată cu promptitudine o anchetă a poliției cu privire la acest caz.

¹⁶⁸ Planificată pentru adoptare până la sfârșitul anului 2021. Informații furnizate în timpul vizitei de țară, 22 aprilie 2021.

¹⁶⁹ Potrivit autorităților slovace, jurnaliștii au fost eligibili pentru a solicita sprijin financiar în cadrul schemei existente dedicate sectoarelor culturale și creative.

IV. ALTE PROBLEME INSTITUZIONALE LEGATE DE SISTEMUL DE CONTROL ȘI ECHILIBRU

Slovacia este o republică parlamentară în care Consiliul Național (Parlamentul) este singurul organ constituțional și legislativ¹⁷⁰. Dreptul de inițiativă legislativă aparține comisiilor parlamentare, parlamentarilor individuali și guvernului¹⁷¹. Curtea Constituțională se pronunță cu privire la conformitatea legilor cu Constituția, legile organice și acordurile internaționale și asigură respectarea drepturilor fundamentale și constituționale. Autoritățile independente joacă, de asemenea, un rol în garantarea drepturilor fundamentale.

Au fost exprimate preocupări cu privire la caracterul incluziv al procesului legislativ. Recenta reformă constituțională (a se vedea secțiunea I) a fost anunțată în declarația privind programul guvernamental din aprilie 2020 și, în urma unei prezentări adresate mai multor părți interesate¹⁷² și a unei consultări publice scrise care a avut loc în iulie 2020, a fost prezentată Parlamentului la începutul lunii octombrie 2020 și a fost aprobată în decembrie 2020. Părțile interesate și-au exprimat îngrijorarea cu privire la lipsa unei dezbateri cuprinzătoare și documentate privind principalele caracteristici ale reformei, precum și cu privire la faptul că nu a fost consultată Comisia de la Veneția, având în vedere domeniul de aplicare și importanța reformei¹⁷³. Părțile interesate au subliniat că este important ca modificările constituționale să se realizeze după organizarea unor dezbateri publice deschise, organizate în timp util, care să implice părțile interesate și societatea civilă, în conformitate cu standardele europene¹⁷⁴. De asemenea, părțile interesate și-au exprimat îngrijorarea cu privire la lipsa lor de implicare în alte procese legislative¹⁷⁵ și la utilizarea procedurilor accelerate în Parlament, care au fost urmate și pentru legislația care nu era strict legată de pandemie¹⁷⁶.

Planul anunțat în 2020 pentru îmbunătățirea procesului legislativ și consolidarea transparenței, a eficienței și a responsabilității administrației publice nu s-a materializat încă¹⁷⁷. Noul guvern instituit în aprilie 2021 a inclus în declarația sa privind programul

¹⁷⁰ Articolul 72 din Constituția Slovaciei.

¹⁷¹ Articolul 87 din Constituția Slovaciei.

¹⁷² Proiectul de reformă a fost prezentat președintelui Consiliului Judiciar, președintelui Curții Supreme, președintelui Curții Constituționale, Parchetului General, Avocatului Poporului și reprezentanților organizațiilor juridice.

¹⁷³ Părților interesate li s-a oferit posibilitatea de a prezenta observații cu privire la proiect în cadrul consultării publice scrise organizate pe parcursul a 15 zile lucrătoare în perioada vacanței de vară. Durata și calendarul consultării publice au făcut, de asemenea, obiectul criticilor exprimate de părțile interesate. A se vedea observațiile prezentate în cursul consultării publice de reprezentanții Parchetului, ai Facultății de drept din cadrul Universității Comenius din Bratislava, ai Baroului slovac, ai Consiliului Judiciar, disponibile la adresa <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/267>; Cerere deschisă de propuneri a practicienilor slovaci în domeniul dreptului, accesibilă la adresa <https://pravnystat.eu/en/> și prezentată drept contribuție în cadrul consultării părților interesate pentru Raportul din 2021 privind statul de drept.

¹⁷⁴ Raportul Comisiei de la Veneția (19 ianuarie 2010), Raport privind amendamentele la Constituție, CDL-AD (2010)001, punctul 205; Comisia de la Veneția, *Second interim opinion on constitutional reforms in the Republic of Armenia* (Al doilea aviz interimar privind reformele constituționale în Republica Armenia), CDL-AD (2005)016, punctul 31.

¹⁷⁵ Contribuția Via Iuris (Uniunea pentru Libertățile Civile) la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 19; Contribuția Rețelei europene a instituțiilor naționale pentru drepturile omului (ENNHRI) la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 293.

¹⁷⁶ Contribuția ENNHRI la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 298; Contribuția Baroului slovac la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 3; informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁷⁷ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 11-13.

angajamentele precedentului guvern¹⁷⁸ de a îmbunătăți procesul de elaborare și de adoptare a legii, de a consolida transparența, eficiența și responsabilitatea administrației publice, de a extinde accesul la informații și de a extinde aplicarea unei guvernări deschise. De asemenea, acesta și-a asumat angajamentul de a consolida competențele Oficiului Suprem de Audit¹⁷⁹. Încă nu au fost prezentate propuneri în acest sens, nici nu au fost lansate consultări cu părțile interesate. O modificare a Legii privind accesul liber la informații este în curs de pregătire în cadrul guvernului¹⁸⁰.

Reforma constituțională prevede în mod expres faptul că Curtea Constituțională nu are competența de a revizui legile constituționale. În trecut, Curtea Constituțională a confirmat competența sa de a evalua constituționalitatea legilor constituționale, pe care a utilizat-o doar o dată pentru a proteja independența sistemului judiciar¹⁸¹. Recenta reformă constituțională (a se vedea secțiunea I) a modificat formularea Constituției, interzicând în mod expres Curții să examineze constituționalitatea acestor legi. Modificarea a fost criticată de părțile interesate¹⁸². Constituționalitatea acestei modificări a fost contestată la Curtea Constituțională, unde se află încă pendinte¹⁸³.

Parlamentul a modificat legislația privind starea de urgență pentru a permite prelungirea acesteia după perioada de 90 de zile. Parlamentul a continuat să își desfășoare activitatea pe parcursul stării de urgență, fără perturbări majore¹⁸⁴. Starea de urgență îi permite guvernului să adopte ordonanțe care limitează anumite drepturi și libertăți, cum ar fi libertatea de circulație¹⁸⁵. Starea de urgență poate fi declarată de guvern pentru o perioadă de cel mult 90 de zile, în condițiile prevăzute de Legea constituțională¹⁸⁶. După declararea stării de urgență pentru perioada cuprinsă între 16 martie 2020 și 13 iunie 2020¹⁸⁷, guvernul a declarat o nouă stare de urgență începând cu 1 octombrie 2020. În decembrie 2020, Parlamentul a modificat legislația relevantă pentru a permite ca starea de urgență să fie prelungită în mod repetat de către guvern cu câte 40 de zile, fiind necesar ca aceasta să fie aprobată ulterior de către Parlament¹⁸⁸. Starea de urgență a încetat la 15 mai 2021. Curtea

¹⁷⁸ Declarația Guvernului Republicii Slovace din 19 aprilie 2020 privind programul pentru perioada 2020-2024.

¹⁷⁹ Declarația Guvernului Republicii Slovace privind programul pentru perioada 2021-2024, p. 13-17.

¹⁸⁰ Proiectul de lege nr. PI/2020/146 de modificare a Legii nr. 211/2000 Coll. privind accesul liber la informații și de modificare a anumitor legi (Legea privind liberul acces la informațiile de interes public), cu modificările ulterioare, și de modificare a anumitor legi.

¹⁸¹ A se vedea Hotărârea din 30 ianuarie 2019, Pl ÚS, 21/2014-96. Modificarea reprezintă o reacție la această hotărâre, informații primite în contextul unei reuniuni de urmărire a Raportului din 2020 privind statul de drept.

¹⁸² Cerere deschisă de propuneri a practicienilor slovaci în domeniul dreptului, accesibilă la adresa <https://pravnystat.eu/en/> și prezentată drept contribuție în cadrul consultării părților interesate pentru Raportul din 2021 privind statul de drept, punctul 1; a se vedea, de asemenea, declarația președintelui Curții Constituționale din 3 decembrie 2020 în cadrul Parlamentului, în care acesta și-a exprimat îngrijorarea cu privire la respectiva modificare și a solicitat membrilor Parlamentului să reflecteze în continuare asupra acestui aspect, disponibilă la adresa <https://tv.nrsr.sk/videokanal/osoba/8/Ivan.Fiakan?id=233541>.

¹⁸³ Dosar nr. 2879/2020.

¹⁸⁴ A fost permisă prezența fizică a membrilor Parlamentului la sesiuni, cu excepția membrilor care au fost obligați să se autoizoleze în conformitate cu măsurile legate de pandemia de COVID-19. Unele reuniuni au avut loc în format hibrid, mai mulți membri ai Parlamentului fiind prezenți fizic la acestea, iar alții prin videoconferință. Contribuția Slovaciei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 37.

¹⁸⁵ Articolul 5 alineatul (3) din Legea nr. 227/2002 privind securitatea statului.

¹⁸⁶ Articolul 5 alineatul (1) din Legea nr. 227/2002 privind securitatea statului.

¹⁸⁷ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 12.

¹⁸⁸ Articolul 5 alineatul (2) din Legea nr. 227/2002 privind securitatea statului. Parlamentul trebuie să aprobe prelungirea în termen de 20 de zile de la intrarea sa în vigoare, în caz contrar, starea de urgență încetează.

Constituțională are competența de a examina constituționalitatea declarării stării de urgență și a prelungirii acesteia¹⁸⁹. Cu toate acestea, părțile interesate au observat că termenele pentru o astfel de examinare sunt scurte¹⁹⁰. Curtea Constituțională a fost sesizată cu o cerere de examinare a constituționalității declarării stării de urgență și a uneia dintre prelungiri și, în ambele ocazii, a hotărât că acestea sunt conforme cu legislația relevantă¹⁹¹. Curtea Constituțională a examinat, de asemenea, mai multe măsuri adoptate în contextul pandemiei și a clarificat aspecte legate de competența instanțelor de drept comun de a se pronunța cu privire la astfel de măsuri. Cu toate acestea, în urma modificărilor ulterioare ale legislației¹⁹², au fost exprimate preocupări cu privire la faptul că dreptul la controlul jurisdicțional asupra anumitor măsuri ar putea să nu fie garantat în mod suficient¹⁹³.

Apărătorul Public al Drepturilor și Centrul Național pentru Drepturile Omului au jucat un rol activ în apărarea drepturilor cetățenilor în timpul pandemiei. Apărătorul Public al Drepturilor este un organism independent însărcinat cu protecția drepturilor și a libertăților fundamentale în cadrul procedurilor în fața administrației publice și a altor organisme publice, în timp ce Centrul Național Slovac pentru Drepturile Omului este instituția națională competentă pentru promovarea și protecția drepturilor omului, precum și organismul de promovare a egalității din Slovacia¹⁹⁴. În timpul pandemiei de COVID-19, s-a înregistrat o creștere a numărului de plângeri înaintate Apărătorului Public al Drepturilor de aproape 50 %, precum și a numărului de cereri de orientări privind măsurile legate de pandemie din partea publicului¹⁹⁵. Volumul de muncă al Centrului Național pentru Drepturile Omului a fost comparabil cu cel din ultimii ani, însă conținutul plângerilor s-a schimbat, majoritatea acestora referindu-se la măsurile legate de pandemie¹⁹⁶. Instituțiile au constatat încălcări în mai multe domenii, cum ar fi cele privind carantina impusă de stat persoanelor care se întorc din străinătate, izolarea anumitor așezări de romi în întregime, precum și restricțiile privind accesul la asistență medicală și dreptul la educație¹⁹⁷.

Cadrul juridic favorabil pentru organizațiile societății civile a rămas în vigoare, dar au apărut preocupări cu privire la limitarea finanțării anumitor ONG-uri¹⁹⁸. Noul guvern și-a asumat angajamentul de a consolida într-o mai mare măsură societatea civilă¹⁹⁹. În

Prelungirea este permisă numai dacă starea de urgență a fost declarată în contextul unei pandemii. A se vedea, de asemenea, contribuția ENNHRI la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 296-297.

¹⁸⁹ Articolul 129 alineatul (6) din Constituție.

¹⁹⁰ Solicitarea trebuie să fie depusă în termen de cinci zile de la declarare/prelungire, iar instanța trebuie să decidă în termen de 10 zile de la inițierea procedurilor. Secțiunile 193 și 195 din Legea nr. 314/2002 privind Curtea Constituțională. Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁹¹ Hotărârea Curții Constituționale din 14 octombrie 2020, Pl ÚS 22/2020, Hotărârea Curții Constituționale din 31 martie 2021, Pl ÚS 2/2021.

¹⁹² Modificare a Legii nr. 355/2007.

¹⁹³ Prezentarea Apărătorului Public al Drepturilor la Curtea Constituțională la 10 februarie 2021, dosarul nr. 268/2021, p. 26-35.

¹⁹⁴ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 12-13.

¹⁹⁵ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁹⁶ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia.

¹⁹⁷ Raportul anual privind activitățile Apărătorului Public al Drepturilor (2020), raportul a făcut obiectul unei discuții și a fost supus votului în Parlament la 7 mai 2021, raportul nefiind recunoscut de către acesta; informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia; Raportul anual privind respectarea drepturilor omului elaborat de Centrul Național Slovac pentru Drepturile Omului; contribuția ENNHRI la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 309-312.

¹⁹⁸ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia, p. 14.

¹⁹⁹ Declarația Guvernului Republicii Slovace privind programul pentru perioada 2021-2024, p. 16-17.

decembrie 2020 a fost lansat un nou registru al organizațiilor neguvernamentale non-profit²⁰⁰. Acesta este un registru public unic al tuturor organizațiilor definite de legea respectivă, care își desfășoară activitatea în Slovacia și urmărește să îmbunătățească în continuare transparența. Părțile interesate și-au exprimat îngrijorarea cu privire la atacurile verbale ale autorităților publice și ale politicienilor asupra activiștilor și a organizațiilor societății civile²⁰¹, precum și la limitarea deliberată a fondurilor publice pentru organizațiile care promovează egalitatea de gen²⁰². În plus, pandemia de COVID-19 a pus presiune pe operațiunile mai multor organizații ale societății civile, iar părțile interesate și-au exprimat îngrijorarea deosebită în ceea ce privește repercusiunile generale ale pandemiei asupra situației financiare a ONG-urilor²⁰³.

²⁰⁰ Instituit prin Legea nr. 346/2018 privind Registrul organizațiilor neguvernamentale non-profit; registrul este disponibil la adresa <https://ives.minv.sk/rmno/?lang=sk>.

²⁰¹ Contribuția Via Iuris (Uniunea pentru Libertățile Civile) la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 13-14, și contribuția ENNHRI la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 294.

²⁰² Acest aspect se referă la procesul de redistribuire a subvențiilor din 2020 pentru promovarea egalității de gen de către Ministerul Muncii, al Afacerilor Sociale și al Familiei, pentru a sprijini organizațiile conservatoare pro-viață, care, în general, nu pun accentul pe aspectele legate de egalitatea de gen. În plus, ca urmare a adoptării Legii din 17 decembrie 2020 de modificare a Legii nr. 544/2010 Coll. privind subvențiile, în locul organizațiilor care promovează egalitatea de gen, vor fi sprijinite organizațiile care promovează egalitatea de șanse în ceea ce privește încadrarea în muncă și organizațiile care promovează căsătoria și valorile familiei. A se vedea contribuțiile la Raportul din 2021 privind statul de drept, furnizate de Rețeaua europeană a instituțiilor naționale pentru drepturile omului, p. 294, de Uniunea pentru Libertățile Civile din Europa, p. 14, de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, p. 14, și de ENNHRI, p. 294-295.

²⁰³ În pofida eforturilor depuse de guvern, care a oferit un sprijin suplimentar de 1,1 milioane EUR pentru a sprijini activitățile ONG-urilor care contribuie la atenuarea impactului pandemiei de COVID-19, comunicat de presă al Ministerului Dezvoltării Regionale din 12 august 2020, viceprim-ministrul Remišová: 1,1 milioane EUR pentru sprijinirea organizațiilor neguvernamentale în combaterea pandemiei de COVID-19; Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Slovacia. Contribuția Via Iuris (Uniunea pentru Libertățile Civile) la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 15-17.

Anexa I: Lista surselor în ordine alfabetică*

* Lista contribuțiilor primite în contextul consultării premergătoare elaborării Raportului din 2021 privind statul de drept este disponibilă pe <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Aktuality.sk (2021), *NAKA l-a reținut din nou pe bancherul Kvietik și a reținut, de asemenea, mai multe persoane din cadrul Fondului funciar slovac (NAKA opäť zadržala finančníka Kvietika aj viacero ľudí zo Slovenského pozemkového fondu)* (<https://www.aktuality.sk/clanok/892385/naka-opat-zadrzala-financnika-martina-kvietika>).

Apărătorul Public al Drepturilor (2020), *Raportul anual privind activitățile Apărătorului Public al Drepturilor (Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie roka 2020)*, (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Baroul slovac (2021), *Comunicatul de presă din 23 martie 2021, Președintele Baroului slovac i-a făcut o vizită noului director general al Administrației penitenciarelor (Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže)*, (https://www.sak.sk/web/sk/cms/news/form/list/form/row/596497/_event).

Baroul slovac (2021), contribuția la Raportul din 2021 privind statul de drept.

Biroul Consiliului consultativ al judecătorilor europeni (2020), *Avizul din 9 decembrie 2020*, CCJE-BU(2020)3.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2021), *Media pluralism monitor 2021*. [Centrul pentru pluralism și libertate în mass-media (2021), Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei 2021].

Centrul Național Slovac pentru Drepturile Omului (2019), *Raportul anual privind respectarea drepturilor omului* (<http://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Sprava-o-LP-v-SR-za-rok-2020-.pdf>).

Comisia Europeană (2020), *Raportul privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia*.

Comisia Europeană (2021), *Comunicatul de presă nr. 03/2021, OLAF încheie procedurile privind fondurile agricole ale UE în Slovacia* (https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/21-01-2021/olaf-closes-cases-eu-agricultural-funds-slovakia_en).

Comisia Europeană (2021), *Tabloul de bord privind justiția în UE*.

Comisia Europeană, realizat de Comisia pentru eficiența justiției a Consiliului Europei (2017), *Eficiența și calitatea sistemului slovac de justiție, Evaluare și recomandări bazate pe instrumentele CEPEJ, CEPEJ-COOP(2017)14*.

Comisia Europeană, realizat de Comisia pentru eficiența justiției a Consiliului Europei (2020), *Evaluarea de către experții CEPEJ a reformei hărții judiciare în Republica Slovacă*.

Comisia Europeană, realizat de Comisia pentru eficiența justiției a Consiliului Europei, *Studiu anual*.

Consiliul consultativ al judecătorilor europeni (2007), *Avizul nr. 10*.

Consiliul consultativ al judecătorilor europeni (2016), *Avizul nr. 19*.

Consiliul Europei (2020): *Recomandarea din 20 mai 2020 privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2020, COM(2020) 525 final*.

Consiliul Europei, Comisia de la Veneția (2013), *Opinion on the Draft Amendments to the Organic Law on Courts of General Jurisdiction of Georgia* (Aviz privind proiectul de modificare a Legii organice privind instanțele de drept comun din Georgia), CDL-AD(2013)007-e.

Consiliul European: Comisia de la Veneția (2005), *Second interim opinion on constitutional reforms in the Republic of Armenia* (Al doilea aviz interimar privind reformele constituționale în Republica Armenia), CDL-AD(2005)016.

Consiliul European: Comisia de la Veneția (2010), *Raport privind amendamentele la Constituție*, CDL-AD (2010) 001.

Consiliul European: Comitetul de Miniștri (2010), *Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind judecătoria: independență, eficiență și responsabilități*.

Curtea Constituțională a Slovaciei, Hotărârea din 14 octombrie 2020, PI ÚS 22/2020.

Curtea Constituțională a Slovaciei, Hotărârea din 30 ianuarie 2019, PI ÚS 21/2014-96.

Curtea Constituțională a Slovaciei, Hotărârea din miercuri, 31 martie 2021, PI ÚS 2/2021.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 18 mai 2021, A.K., cauzele conexe din România C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 20 aprilie 2021 *Republika*, C-896/19.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 25 iulie 2018, LM, C-216/18 PPU.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 15 septembrie 2015, Javor și Javorova, 42360/10, stadiul executării (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7717>).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 24 iulie 2012, Maxian și Maxianova, 44482/09, stadiul executării (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7711>).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 27 iunie 2017, Ivan, 57405/15, stadiul executării (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-47309>).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 31 august 2018, Balogh și alții, 35142/15, stadiul executării (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-51541>).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 9 martie 2021, Bilgen/Turcia, 1571/07.

Direcția Generală Comunicare (2019), *Eurobarometru Flash 482: Atitudinea întreprinderilor față de corupție în UE*.

Direcția Generală Comunicare (2020), *Eurobarometru special 502: Corupția*.

GRECO (2019), *A cincea rundă de evaluare, Raport de evaluare, Republica Slovacă*.

GRECO (2019), *Runda a patra de evaluare, Addendum la cel de al doilea raport de conformitate, Republica Slovacă*.

GRECO (2021), *Runda a patra de evaluare, Addendum la cel de al doilea raport de conformitate, Republica Slovacă*.

GRECO (2021), *Slovenia: GRECO regretă că progresele înregistrate în ceea ce privește prevenirea corupției în cazul parlamentarilor, al judecătorilor și al procurorilor au fost lente* (<https://www.coe.int/en/web/portal/-/slovakia-greco-regrets-slow-progress-in-preventing-corruption-of-parliamentarians-judges-and-prosecutors>).

Guvernul Republicii Slovace (2020), *Raport anual privind activitățile Apărătorului Public al Drepturilor* (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Guvernul Republicii Slovacia (2018), *Politica anticorupție a Republicii Slovace pentru perioada 2019-2023* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=588DFBA123494910A70AF18737B85A81-034BF7E75BABC88FC3A419E44DED1345>).

Guvernul Republicii Slovacia (2019), *Programul național anticorupție al Republicii Slovace* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=F75436C4AF3C4D96AE93D60FD6BCA184-99C291B1BA87B0B9BF1E773CB8DA6BA0>).

Guvernul Republicii Slovacia (2021), *Contribuția Republicii Slovacia la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Guvernul Republicii Slovacia, *Declarația privind programul pentru perioada 2020-2024* (<https://www.mpsr.sk/programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky-na-obdobie-rokov-2020-2024/800-17-800-15434/>).

Guvernul Republicii Slovacia, *Declarația privind programul pentru perioada 2021-2024* (<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=494677>).

Guvernul Republicii Slovacia, *Planul sarcinilor legislative ale Guvernului Republicii Slovace pentru 2021* (https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portletset&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portletset_fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&p_p_id=processDetail_WAR_portletset_file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portletset_action=getFile).

Guvernul slovac (2021), *Planul de redresare și reziliență (Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky)* (https://www.planobnovy.sk/files/dokumenty/kompletny-plan_obnovy.pdf)

Ministerul Dezvoltării Regionale din Slovacia (2020), comunicat de presă, *viceprim-ministrul Remišová: 1,1 milioane EUR pentru sprijinirea organizațiilor neguvernamentale care luptă împotriva pandemiei de COVID-19 viceprim-ministrul Remišová: 1,1 milióna eur na pomoc mimovládnyh organizáciám v boji s COVID-19* (<https://www.mirri.gov.sk/aktuality/podpredsednicka-vlady/vicepremierka-remisova-1-1-miliona-eur-na-pomoc-mimovladnym-organizaciam-v-boji-s-covid-19/>).

Ministerul Justiției din Slovacia, *Calendarul procesului de elaborare a reformei hărții judiciare* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf).

Ministerul Justiției din Slovacia, Centrul de analiză (2020), *Ministerul Justiției din Slovacia, Recomandări pentru elaborarea unei noi hărți judiciare* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Ministerul Justiției din Slovacia, Centrul de analiză (2020), *Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Ministerul Justiției din Slovacia, Centrul de analiză (2020), *Reforma hărții judiciare* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/Reforma_sudnej_mapy_na_citanie.pdf).

Ministerul Sănătății din Slovacia, Programul sectorial anticorupție (<https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>).

OCDE (2012), *Punerea în aplicare a Convenției OCDE împotriva dării sau luării de mită, Faza a 3-a: Republica Slovacă*.

OCDE (2014), *Punerea în aplicare a Convenției OCDE împotriva dării sau luării de mită, Raport și recomandări privind monitorizarea fazei a 3-a: Republica Slovacă*.

OCDE (2017), *Punerea în aplicare a Convenției OCDE împotriva dării sau luării de mită, Raport privind faza 1a: Republica Slovacă*.

Platforma de comunicare a judecătorilor din Slovacia și Asociația Judecătorilor din Slovacia (2021), *contribuție la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Practicienii slovaci în domeniul dreptului, *Cerere deschisă de propuneri și contribuție la Raportul din 2021 privind statul de drept*, (<https://pravnystat.eu/en/>).

Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare (2012-2013), *Raport privind standardele minime pentru evaluarea performanței profesionale și a inamovibilității membrilor sistemului judiciar*.

Rețeaua europeană a instituțiilor naționale pentru drepturile omului (2021), *Contribuția la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Transparency International (2020), *Corupția la nivel transfrontalier*.

Transparency International (2021), *Indicele de percepție a corupției 2020*.

UNCAC, *Evaluarea punerii în aplicare - primul ciclu (2010-2015), Raportul de țară privind Republica Slovacia*,

(https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013_07_11_Slovakia_Final_Country_Report.pdf).

Uniunea pentru Libertățile Civile din Europa (2021), *Contribuția la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Anexa II: Vizita de țară în Slovacia

În aprilie 2021, serviciile Comisiei au organizat reuniuni virtuale cu:

- Agenția națională de combatere a infracționalității a forței de poliție
- Apărătorul Public al Drepturilor
- Asociația Judecătorilor
- Baroul slovac
- Cancelaria guvernului — Departamentul de prevenire a corupției
- Centrul Național pentru Drepturile Omului
- Consiliul Judiciar
- Consiliul pentru radiodifuziune din Slovacia
- Curtea Supremă
- *Judges For Open Judiciary* (Judecători pentru un sistem judiciar deschis)
- Liga pentru drepturile omului
- Ministerul Culturii
- Ministerul de Interne
- Ministerul Justiției
- Ministerul Sănătății
- Parchetul general
- Parchetul Special
- Parteneriatul pentru o guvernare deschisă
- Transparency International
- Via Iuris

* Comisia s-a întâlnit, de asemenea, cu următoarele organizații în cadrul mai multor reuniuni orizontale:

- Amnesty International
- Centrul european pentru legislație nonprofit
- Centrul european pentru libertatea presei și a mijloacelor de informare în masă
- Centrul pentru Drepturi Reproductive
- CIVICUS
- Comisia Internațională a Juriștilor
- Comitetul Helsinki -Țările de Jos
- Conferința bisericilor europene
- EuroCommerce
- Federația Europeană a Jurnaliștilor
- Federația Internațională pentru Drepturile Omului
- Forumul Civic European
- Forumul European al Tineretului
- Front Line Defenders
- Fundația Human Rights House
- Human Rights Watch
- ILGA-Europa
- Institutul de Politici Europene pentru o Societate Deschisă
- Institutul Internațional de Presă
- Parteneriatul European pentru Democrație
- Philanthropy Advocacy

- Protection International
- Reporteri fără Frontiere
- Rețeaua Europeană a Federației Internaționale pentru Planificare Familială
- Societatea civilă Europa
- Transparency International EU
- Uniunea Libertăților Civile pentru Europa